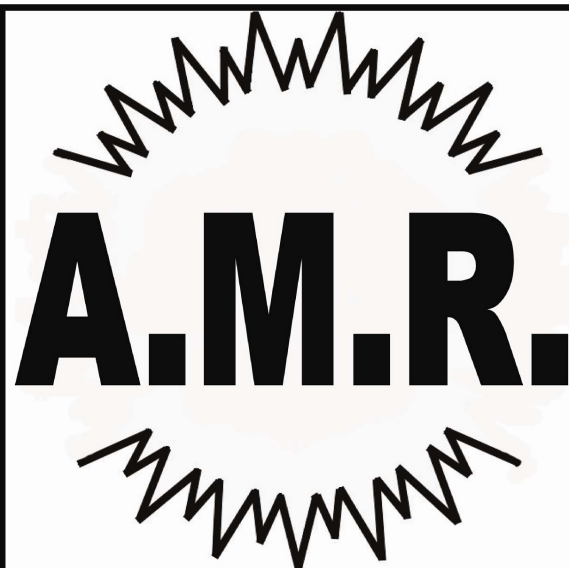

MACEDONEANUL МАКЕДОНЕЦОТ

Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од
Романија

Година XXV - 291-293 број - 25 Декември 2025
Anul XXV - Numărul 291-293 - 25 Decembrie 2025

**Ziua
Limbei
Macedonene**

8 Decembrie
Декември

**Ден на
Македонски
Јазик**

18
Decembrie
Декември

**ZIUA MINORITĂȚILOR
NAȚIONALE**

**ДЕН НА НАЦИОНАЛНИТЕ
МАЛЦИНСТВА**

ПОСЛЕДНИОТ ТОМ НА ПРОФ. Д-Р КОНСТАНТИН КАШЛАРУ, ОБЈАВЕН ВО ИЗДАВАЧКАТА КУЌА „МАЧЕДОНЕАНУЛ“, БЕШЕ ПРОМОВИРАН ВО КРАЈОВА

Промоцијата на најновиот том на проф. д-р Константин Кашлару, објавен во издавачката куќа „Мачедонеанул“ под наслов „Романско-македонски интерференции на пресек со историјата. Историја и легенда. Македонците во Романија“, ја претвори Крајова во центар на културен и идентитетски дијалог. Настанот се одржа на 30 септември, во гостопримлива атмосфера, во просториите на Окружната библиотека „Александру и Аристја Аман“, и ги собра историчарите, културните дејци, членовите на македонската заедница, претставниците на локалната администрација, како и читателите за кои историјата на југоисточните европски заедници претставува значајна тема. Атмосферата беше топла, осветлена од чувството на припадност кон сложена колективна меморија што минала низ векови, граници и политички промени, но која останала жива преку идентитетната свест на македонците во Романија.

Томот на Константин Кашлару претставува резултат на долг процес на интелектуално акумулирање, историско истражување, етнографска студија, социолошка анализа и документација во архиви и на терен. Книгата нуди широка перспектива за патот на македонците кон романскиот простор, за нивното населување во различни региони од земјата и за начинот на кој тие успеале да го зачуваат својот идентитет додека се интегрирале во општествената и културната структура на Романија. Нарацијата што ја предлага авторот не е строго историска, туку вклучува елементи на легенда, семејна меморија и усни традиции, ставајќи акцент на начинот на кој овие слоеви од минатото се преплетуваат и даваат смисла на сегашноста. Затоа, томот не се ограничува само на едноставно набројување на фактите, туку реконструира свет, менталитет и начин на разбирање на континуитетот, сето тоа вкоренето во овој романски простор.

Книгата со значителна прецизност го

ULTIMUL VOLUM AL PROF. DR. CONSTANTIN CÂȘLARU, PUBLICAT LA EDITURA MACEDONEANUL, A FOST LANSAT LA CRAIOVA

Lansarea ultimului volum semnat de prof. dr. Constantin Câșlaru, publicat la Editura Macedoneanul sub titlul „Interferențe româno-macedonene la confluențe cu istoria. Istorie și Legendă. Macedonenii în România”, a transformat Craiova într-un centru al dialogului cultural și identitar. Evenimentul a avut loc pe data de 30 septembrie, într-un cadru primitor, la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, și a reunit istorici, oameni de cultură, membri ai comunității macedonene, reprezentanți ai administrației locale, dar și cititori pentru care istoria comunităților sud-est europene reprezintă un domeniu de interes. Atmosfera a fost una caldă, luminată de sentimentul apartenenței la o memorie colectivă complexă, care a traversat secole, frontiere și transformări politice, dar care s-a păstrat vie prin conștiința identitară a macedonenilor din România.

Volumul lui Constantin Câșlaru reprezintă rezultatul unui lung proces de acumulare intelectuală, cercetare istorică, studiu etnografic, analiză sociologică și documentare în arhive și pe teren. Cartea oferă o perspectivă amplă asupra traseului macedonenilor către spațiul românesc, asupra stabilirii lor în diverse regiuni ale țării și asupra modului în care aceștia au reușit să-și păstreze identitatea în timp ce s-au integrat în structura socială și culturală a României. Narațiunea propusă de autor nu este strict istorică, ci include elemente de legendă, memorie familială și tradiții orale, punând accent pe felul în care aceste straturi ale trecutului se întrepătrund și dau sens prezentului. De aceea, volumul nu se limitează la o simplă consemnare a faptelor, ci reconstruiește o lume, o mentalitate și un mod de a înțelege continuitatea, toate înrădăcinate în spațiul român.

Cartea analizează cu apreciabilă minuțiozitate felul în care comunitățile macedonene din România și-au construit identitatea, păstrându-și limba, credința, obiceiurile și structura familială, în timp ce au dezvoltat un puternic sentiment de loialitate față de țara care i-a primit și în care au reușit să se afirme profesional, cultural și social. Autorul aduce în pagină numeroase

În decursul istoriei, Țara Românească a fost farul luminos spre care se îndreptau speranțele locuitorilor din sudul Dunării, aflați sub apăsătorul jug al cotoptorilor, unde au fost primiți cu ospitalitate.

Țara Românească, "Țara speranțelor" în special pentru macedonenii, care veniți și rămași pe teritoriul de azi al României, unde lupta poporului român pentru libertate și dreptate socială a devenit propria lor luptă.

În timpul îndelungat al conviețuirii pașnice de-a lungul istoriei, România și Macedonia au fost tot timpul țări prietene fără evenimente de confruntare între cele două neamuri.

Eu nu încerc să prezint existența etniei macedonene în România deoarece este un fapt dovedit logic și documentar.

Eu încerc să prezint interferența celor două popoare-neamuri macedonenii și românii în decursul istoriei, de-a lungul confluenței cu istoria, interfezența dintre români și etnicii macedoneni de cetățenie română.

Doresc să promovăm activități mai ample pentru păstrarea rădăcinilor macedonene, a celor care din cauza vicisitudinilor soartei și-au părăsit propria țară, caz în care Asociația Macedonenilor din România să funcționeze ca o punte de legătură între români și macedoneni, între România și Macedonia "în același timp îmbogățind zestea culturală pe care o avem în comun".

Prof. dr. Constantin Cășlaru

Constantin Cășlaru INTERFERENȚE ROMÂNŌ-MACEDONENE LA CONFLUENȚA CU ISTORIA

Prof. dr. Constantin Cășlaru

INTERFERENȚE ROMÂNŌ-MACEDONENE LA CONFLUENȚA CU ISTORIA

Istorie și Legendă
Macedonenii în România

анализира начинот на кој македонските заедници во Романија го изградиле својот идентитет, зачувувајќи го јазикот, верата, обичаите и семејната структура, додека развиле силно чувство на лојалност кон земјата што ги примила и во која успеале професионално, културно и општествено да се афирмираат. Авторот внесува во текстот бројни примери од традициите на заедницата, описи на македонската носија, семејните обичаи, традиционалните занимања и начинот на организирање на секојдневниот живот. Истовремено, томот вклучува и обемни историски анализи, добиени од консултација на архивите и истражувањата за балканските миграции, феномен суштински за разбирање на тоа како се формирале значајни македонски заедници во Олтенија, Добруџа, Банат и други области на земјата.

Промоцијата на томот во Крајова беше можност за повторно афирмирање на културната припадност на македонците, но и прилика читателите подобро да ги разберат корените и развојот на заедница чија присутност тивко, но длабоко, ја обележала модерната историја на Романија. Настанот беше отворен од претставниците на Друштвото на Македонците од Романија, организацијата

exemple din tradițiile comunității, descrieri ale portului macedonean, ale obiceiurilor de familie, ale ocupațiilor tradiționale și ale modului de organizare a vieții cotidiene. În același timp, volumul include analize istorice consistente, rezultate din consultarea arhivelor și din cercetările privind migrațiile balcanice, un fenomen esențial pentru înțelegerea modului în care s-au format importante comunități macedonene în Oltenia, Dobrogea, Banat și alte zone ale țării.

Lansarea volumului la Craiova a fost un prilej de reafirmare a apartenenței culturale a macedonenilor, dar și o ocazie pentru cititori de a înțelege mai bine rădăcinile și evoluția unei comunități a cărei prezență a marcat în mod discret dar profund istoria modernă a României. Evenimentul a fost deschis de reprezentanții Asociației Macedonenilor din România, organizația care a făcut posibilă publicarea volumului la Editura Macedoneanul, și care de ani buni promovează cultura, limba și tradițiile macedonene. Prezentările invitaților au reliefat importanța lucrării în contextul actual, subliniind că într-o epocă în care identitățile sunt adesea supuse presiunilor globalizării, astfel de volume devin repere necesare pentru menținerea și transmiterea patrimoniului cultural.

În discursurile lor, invitații au evidențiat

што ја овозможи објавата на томот во издавачката куќа „Мачедонеанул“ и која со години ја промовира културата, јазикот и традициите на македонците. Презентациите на поканетите го истакнаа значењето на делото во современиот контекст, подвлекувајќи дека во епоха кога идентитетите често се изложени на притисоци од глобализацијата, ваквите томови стануваат неопходни репери за зачувување и пренесување на културното наследство.

Во своите обраќања, говорниците го истакнаа професионализмот на авторот, неговата способност да ја спои академската анализа со наративната сензитивност и раскажувачкиот талент. Беше забележан и избалансиран начин на кој томот ги третира културните интерференции меѓу Романија и Македонија, ослободувајќи го историскиот дискурс од стереотипи и поедноставувања. Кашлару нуди сеопфатна слика за историските средби меѓу двата простори, покажувајќи како трговските патишта, политичката нестабилност, миграциите и културните врски го поставиле темелот на активна и добро интегрирана заедница во Романија. Според зборовите на

profesionalismul autorului, capacitatea sa de a îmbina analiza academică cu sensibilitatea narativă și talentul de povestitor. A fost remarcat modul echilibrat în care volumul tratează interferențele culturale dintre România și Macedonia, eliberând discursul istoric de stereotipuri sau simplificări. Câșlaru oferă o imagine cuprinzătoare asupra întâlnirilor istorice dintre cele două spații, arătând cum rutele comerciale, perioadele de instabilitate politică, migrațiile și relațiile culturale au stat la baza formării unei comunități active și bine integrate în România. În cuvintele celor prezenți, cartea funcționează atât ca un studiu de istorie, cât și ca un document de identitate culturală.

Momentul în care autorul a vorbit despre geneza volumului a reprezentat unul dintre cele mai emoționante fragmente ale întâlnirii. Constantin Câșlaru a subliniat faptul că lucrarea nu este doar rezultatul unei cercetări de birou, ci și al unor discuții purtate de-a lungul anilor cu membri ai comunității, al unor mărturii orale culese de pe teren, al numeroaselor vizite în localitățile de origine ale macedonenilor și al legăturilor personale consolidate în timp. Autorul a explicat că

Романско - македонски интерференции - Interferențe româno - macedonene

присутните, книгата функционира истовремено како историска студија и како документ на културен идентитет.

Моментот кога авторот зборуваше за генезата на томот претставуваше еден од најемоционалните сегменти на средбата. Константин Кашлару истакна дека делото не е само резултат на кабинетско истражување, туку и на разговори водени со години со членовите на заедницата, на усни сведоштва собрани на терен, на бројни посети во местата на потекло на македонците и на лични врски зацврстени со текот на времето. Авторот објасни дека томот бил замислен како мост меѓу генерациите, документ наменет да им ја пренесе на младите историјата и вредностите на заедницата, во момент кога зачувувањето на идентитетот сè повеќе зависи од волјата на самите нејзини членови. Книгата претставува, така, чин на обновување, но и чин на одговорност.

volumul a fost conceput ca o punte între generații, un document menit să transmită tinerilor istoria și valorile comunității, într-un moment în care păstrarea identității depinde tot mai mult de voința membrilor acesteia. Cartea reprezintă, așadar, un act de recuperare, dar și un act de responsabilitate.

Publicul prezent la lansare a primit cu interes și emoție fragmentul lecturat din volum, un pasaj în care autorul descrie cu o atenție aproape cinematografică atmosfera unei familii macedonene care își rememorează originile și drumul strămoșilor din Balcani spre România. Forța evocatoare a limbajului și acuratețea observațiilor au demonstrat că volumul nu este doar un studiu istoric, ci și o lucrare literară, capabilă să emoționeze și să transmită o stare de apartenență. Mulți dintre cei prezenți au remarcat că peste informația istorică riguroasă planează o nostalgie blândă, o recunoștință față de trecut și o

Публиката присутна на промоцијата со интерес и емоција го прими фрагментот што беше прочитан од томот — пасус во кој авторот со речиси филмска прецизност ја опишува атмосферата во едно македонско семејство кое ги ремеморира своите корени и тагите и радостите на патот што нивните предци го минале од Балканот кон Романија. Емоционалната сила на јазикот и точноста на набљудувањата покажаа дека делото не е само историска студија, туку и литературно дело, способно да допре и да пренесе чувство на припадност. Многумина од присутните забележаа дека над ригорозната историска информација се надвиснува блага носталгија, благодарност кон минатото и нежност со која авторот го третира својот предмет.

Значењето на томот за македонската заедница во Романија беше нагласено од сите говорници, кои истакнаа дека делото станува основен инструмент во оформувањето на културниот идентитет на идните генерации. Во неговите страници младите македонци можат да откријат приказни за потеклото, за семејствата што ги минале границите, за местата што повеќе не постојат или ги променило времето, за традициите што некогаш биле темел на секое домаќинство и за вредностите што ја обликувале заедницата: достоинството, солидарноста,

tandrețe cu care autorul își tratează subiectul.

Importanța volumului pentru comunitatea macedoneană din România a fost subliniată de toți vorbitorii, care au remarcat că lucrarea devine un instrument fundamental în construcția identității culturale a generațiilor viitoare. În paginile sale, tinerii macedoneni pot descoperi povești despre origine, despre familiile care au traversat frontiere, despre locuri care nu mai există sau au fost transformate de timp, despre tradiții care altădată reprezentau fundamentul fiecărei gospodării și despre valorile care au modelat comunitatea: demnitatea, solidaritatea, credința și respectul față de muncă. În același timp, volumul poate fi citit și de cei care nu aparțin acestei comunități, dar care doresc să înțeleagă istoria unei minorități ce a contribuit în mod real la viața economică, socială și culturală a României.

Marjan Mihajlov

верата и почитта кон трудот. Истовремено, томот може да го читаат и оние што не му припаѓаат на овој етнички корпус, но сакаат да ја разберат историјата на една заедница што реално дала придонес кон економскиот, општествениот и културниот живот на Романија.

Marjan Mihajlov

1011 ГОДИНИ ОД СМРТТА НА НАЈМОКНИОТ СРЕДНОВЕКОВЕН ВЛАДЕТЕЛ НА МАКЕДОНИЈА

Смртта на цар Самоил, 6 октомври 1014 година, останува еден од пресудните моменти во средновековната историја на југоисточна Европа, обележувајќи го крајот на една епоха исполнета со жестоки судири меѓу регионалните сили и почетокот на длабоки политички промени на Балканот. Самоил, централна фигура на средновековната државност со јадро во Македонија, бил владетел кој успеал повеќе од три децении да одржи кохерентна политичка и воена структура во услови на постојан притисок од Византија. Тој владеел во време кога опстанокот на една држава зависел од умешноста на нејзиниот лидер да ги мобилизира луѓето, да ги

1011 ANI DE LA MOARTEA CELUI MAI PUTERNIC CONDUCĂTOR MEDIEVAL AL MACEDONIEI

Moartea Țarului Samoil, petrecută la 6 octombrie 1014, rămâne unul dintre momentele definitorii ale istoriei medievale sud-est europene, marcând sfârșitul unei epoci dominate de confruntări acerbe între puterile regionale și începutul unei transformări profunde în structurile politice ale Balcanilor. Samoil, figură centrală a statului medieval cu nucleul în Macedonia, a fost conducătorul care a reușit să mențină timp de peste trei decenii o structură coerentă în fața presiunilor crescânde ale Imperiului Bizantin. El a guvernat într-o perioadă în care supraviețuirea unui stat depindea de abilitatea liderului de a-și mobiliza oamenii, de a controla teritorii montane greu accesibile și de a apăra autonomia politică într-un context marcat de rivalități continue.

Sub conducerea lui, țaratul a devenit unul

контролира тешко пристапните планински области и да ја зачува автономијата во период полн со непрекинати ривалства.

Под негово водство, царството станало едно од највлијателните политички жаришта во регионот, со престолнина во Охрид – град кој Самоил го претворил во бастион на локалниот идентитет и во стратешка точка од исклучително значење. Тој ги зацврстил тврдините, ја реорганизирав управата и одржувал војска способна брзо да реагира на византиските напади. Самоил градел сојузи со планинските заедници, ги зајакнувал локалните командни структури и се стремел да создаде трајно единство во време кога верноста често била нестабилна. Неговата решителност да ја зачува независноста на териториите што ги управувал ја одбележала целата негова владејачка дејност. Од другата страна, византискиот цар Василиј II, решен повторно да ја потчини областа, поведе против Самоил една од најдолгите и најинтензивни воени кампањи на епохата.

Клучниот момент дошол во летото 1014 година, кога војската на Самоил доживеала тешок пораз во битката кај Кључ, во премините на Беласица. Византијците, користејќи умешни маневри и смели обиколувања, успеале да ја опколат самоиловата војска и да создадат пресуден пробив во одбраната. Поразот имал драматични последици: илјадници војници биле

dintre cele mai influente centre politice din regiune, având capitala la Ohrid, oraș transformat în bastion al identității locale și punct strategic de mare importanță. Samoil a fortificat cetăți, a reorganizat administrația și a menținut o armată capabilă să reacționeze rapid la incursiunile bizantine. El a cultivat alianțe cu comunitățile montane, a întărit structurile locale de comandă și a încercat să creeze o unitate durabilă într-o epocă în care loialitățile erau adesea fragile. Hotărârea sa de a păstra independența teritoriilor sale a fost constantă și a modelat întreaga sa domnie. De partea cealaltă, împăratul bizantin Vasile al II-lea, hotărât să readucă zona sub controlul Constantinopolului, a declanșat împotriva lui Samoil una dintre cele mai lungi campanii militare ale epocii.

Momentul de cotitură a venit în vara anului 1014, când armata lui Samoil a fost înfrântă în bătălia de la Kleidion, desfășurată în trecătorile munților Belasitsa. Bizantinii, folosind manevre ingenioase și ocoliri îndrăznețe, au reușit să încercuiască armata samuiliană și să deschidă o breșă decisivă în apărare. Înfrângerea a avut consecințe dramatice: mii de soldați au fost luați prizonieri, iar Vasile al II-lea a ordonat orbirea lor în masă, trimițându-i înapoi către Samoil în coloane de sute, fiecare condusă de un singur ostaș lăsat cu un ochi. Imaginea sfâșietoare a propriilor luptători mutilați l-a răpus pe conducător, care a suferit un atac de cord la vederea lor. Astfel, în

Цар Самоил - Tsar Samoil

заробени, а Василиј II наредил нивно масовно ослепување, испраќајќи ги назад во земјата во колони од по стотина луѓе, секоја предводена од еден единствен војник со оставено едно око. Страшната глетка на сопствените осакатени борци го потресла длабоко го погодила Царот Самоил: тој претрпел срцев удар при нивното гледање и починал на 6 октомври 1014 година, означувајќи го почетокот на конечното слабеење на државата што ја создал.

Неговата смрт решавачки ја ослабела моќта на царството што го градел со огромен напор. Иако наследниците се обиделе да ја продолжат борбата, недостатокот на силна централна власт и воената надмоќ на Византија довеле, конечно, до падот на самоиловата држава во 1018 година. Сепак, ликот на Самоил останал длабоко врежан во колективната меморија како симбол на визионерски владетел, храбар стратег и чувар на локалниот идентитет во време на големи притисоци. Средновековните хроники, ракописи и историски сведоштва го прикажуваат како еден од најсветлите владетели на балканското Средновековие.

И по 1011 години од неговата смрт, цар Самоил продолжува да се чествува како еден од најзначајните владетели во историјата на

зиуа де 6 октомври 1014, Царот Самоил а мурит, марцанд икепутил децлинулџ дефинитив ал статулџ медиевал пе каре ил иктемеиасе.

Диспариџа са а слăбит decisiv capacitatea де резистенџа а империулџ пе каре ил consolidase cu atăta efort. Деџи urmașii săi au încercat să reorganizeze armata și să continue lupta, lipsa unei autorități centrale puternice și avantajul militar al bizantinilor au dus, în cele din urmă, la prăbușirea țaratului în 1018. Totuși, memoria lui Samoil a continuat să fie prezentă în tradițiile locale și în conștiința comunităților din regiune, unde era evocat ca un lider vizionar, un strateg neînficat și un simbol al unei epoci în care identitatea locală a fost apărată cu hotărâre în fața unei puteri mult mai mari. Cronici medievale, manuscrise și mărturii istorice consemnează figura sa ca pe una dintre cele mai luminoase ale Evului Mediu balcanic.

La 1011 ani de la moartea sa, Царul Samoil continuă să fie comemorat ca unul dintre cei mai importanți conducători din istoria Macedoniei și a întregii regiuni. Moștenirea sa, legată de Ohrid și de structurile culturale și politice pe care le-a dezvoltat, rămâne un reper pentru studiile istorice moderne și pentru comunitățile care văd în Samoil un simbol al demnității, independenței și rezistenței. Figura sa, departe de a fi doar un

Македонија и на поширокиот регион. Неговото наследство, врзано за Охрид и за културните и политичките структури што ги развил, останува ориентациска точка за современите историски истражувања и за заедниците што во Самоил гледаат симбол на достоинство, независност и истрајност. Неговиот лик, далеку од тоа да биде само поглавје во хрониките, и денес претставува жив дел од еден историски идентитет што продолжува да ги инспирира сите што ја проучуваат сложената историја на балканскиот Среден век.

Марјан Михајлов

capitol în cronici, este astăzi o parte vie a unui patrimoniu istoric care continuă să inspire generațiile interesate de evoluția Balcanilor medievali.

Marjan Mihajlov

11 ОКТОМВРИ 1941

Датата 11 октомври 1941 претставува една од најсветлите и најодлучувачките страници на современата македонска историја, моментот кога македонскиот народ ја започна организираната борба против фашистичката окупација и против колаборационистичките структури воспоставени за време на Втората светска војна. Во пролетта 1941 година, по распадот на Кралството Југославија под притисокот на силите на Оската, Македонија беше поделена меѓу повеќе окупаторски армии, а населението падна под контрола на репресивен апарат кој имаше за цел да ја избрише локалната идентитетска матрица, да ги одземе институциите и да ја задуши секоја

11 OCTOMBRIE 1941

Data de 11 octombrie 1941 este una dintre cele mai luminoase și decisive pagini ale istoriei macedonene moderne, momentul în care poporul macedonean a pornit lupta organizată împotriva ocupației fasciste și a structurilor colaboratoare instalate în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În primăvara anului 1941, după destrămarea Regatului Iugoslav sub presiunea forțelor Axei, Macedonia a fost împărțită între mai multe armate de ocupație, iar populația a intrat sub controlul unui aparat represiv care urmărea anularea identității locale, confiscarea instituțiilor și suprimarea oricărei forme de auto-organizare. În acest climat sumbru, marcat de frică, lipsuri și

форма на самоорганизирање. Во оваа мрачна атмосфера, обележана со страв, лишувања и неизвесност, се создаде првата клетка на отпорот, а волјата на луѓето да не бидат скршени почна да се претвора во конкретна организација.

На 11 октомври 1941 година, во градот Прилеп, мала група македонски партизани организираше први координирани напади врз клучни пунктови на окупаторската администрација, меѓу кои полициската станица и седиштата на колаборационистите, насочени кон симболите на наметнатата власт. Овие акции, иако изведени од мал број борци, имаа исклучителна морална тежина: во нив се огледаше решеноста на еден народ да не ја прифати тишината и понижувањето. Во истиот период, почнаа да се формираат отпорнички јадра и во Велес, Куманово, Струмица и други места, создавајќи услови за една обединета борба. Настаните во Прилеп веднаш беа сфатени како силен сигнал дека борбата навистина започнала, и овој ден остана во колективната меморија како момент на раѓањето на македонскиот национален отпор.

Значењето на 11 октомври ја надминува воената димензија на настанот. Тој го претставува почетокот на модерното

incertitudine, s-a format germenul rezistenței, iar voința oamenilor de a nu se lăsa zdrobiți a început să se transforme în organizare concretă.

La 11 octombrie 1941, în orașul Prilep, un mic grup de partizani macedoneni a organizat primele atacuri coordonate asupra unor puncte-cheie ale administrației ocupante, între care secția de poliție și sediile colaboratorilor, vizând simbolurile puterii impuse. Aceste acțiuni, deși desfășurate de un număr redus de luptători, au avut o încărcătură morală extraordinară: în ele se regăsea hotărârea unui popor de a nu-și accepta tăcerea și umilirea. În aceeași perioadă, celule de rezistență au început să se formeze și în Veles, Kumanovo, Strumița și în alte localități, creând premisele unei lupte unitare. Evenimentele de la Prilep au fost percepute imediat ca un semnal puternic că lupta începuse cu adevărat, iar această zi a rămas în memoria colectivă ca momentul nașterii Rezistenței Naționale Macedonene.

Importanța zilei de 11 octombrie depășește dimensiunea militară a evenimentului. Ea reprezintă începutul afirmării moderne a poporului macedonean, care, în ciuda ocupației, a decis să lupte pentru propria demnitate, pentru propria cultură și pentru propria libertate. Acțiunile partizanilor au crescut în intensitate și extindere de-a lungul anilor următori, contribuind decisiv la

самоутврдување на македонскиот народ, кој, и покрај окупацијата, реши да се бори за сопственото достоинство, за сопствената култура и за сопствената слобода. Партизанските дејства се засилуваа и прошируваа во следните години, придонесувајќи пресудно за ослободувањето на Македонија и за зацврстувањето на нејзиниот историски идентитет во век обележан со геополитички судири, идеолошки притисоци и политичка нестабилност. Овој ден ја симболизира премината од тишина кон дејствување, од угнетување кон надеж, од страв кон солидарност, и за македонците претставува една од најчистите изрази на колективната волја да се одбрани татковината.

За македонската дијаспора, 11 октомври има подеднакво силен одек. Македонската заедница во Романија, една од најактивните и најдобро организирани македонски заедници надвор од татковината, му посветува длабока почит на овој ден, славејќи го секоја година во сите центри каде што Друштвото на Македонците од Романија ја одвива својата активност. Во Букурешт, Крајова, Каранашебеш, Мехадика, Темишвар и Јаши, ДМР организира комеморативни собири, културни средби, историски евоцирања, моменти на почит, тематски читања и проекции со кои се оддава почит на борците кои, во 1941 година, за првпат го подигнаа знамето на слободата. За членовите на заедницата, оваа прослава не е само историска должност, туку и чин на

елиберarea Macedoniei și la consolidarea identității sale istorice într-un secol marcat de confruntări geopolitice, presiuni ideologice și fragilitate Vpolitică. Această zi simbolizează trecerea de la tăcere la acțiune, de la opresiune la speranță, de la teamă la solidaritate, iar pentru macedoneni reprezintă una dintre cele mai curate expresii ale voinței colective de a-și apăra patria.

Pentru diaspora macedoneană, 11 octombrie are un ecou la fel de puternic. Comunitatea macedoneană din România, una dintre cele mai active și mai bine organizate comunități din afara Macedoniei, acordă acestei zile un respect profund, celebrând-o anual în toate centrele unde Asociația Macedonenilor din VRomânia își desfășoară activitatea. La București, Craiova, Caransebeș, Mehadica, Timișoara și Iași, AMR organizează evenimente comemorative, întâlniri culturale, evocări istorice, momente de reculegere, lecturi dedicate și proiecții tematice prin care sunt onorați luptătorii care, în 1941, au ridicat pentru prima dată flamura libertății. Pentru membrii comunității, această sărbătoare nu este doar o obligație istorică, ci și un act de apartenență, o reafirmare a rădăcinilor și a identității, un moment în care legătura cu patria mamă se simte mai vie ca oricând.

Astfel, 11 octombrie 1941 rămâne o zi de mare încărcătură simbolică, un moment în care poporul macedonean a ales să se ridice, să reziste și să lupte pentru libertate. Este o zi care unește trecutul cu prezentul, patria cu diaspora, memoria cu speranța. În fiecare an, la această dată,

припадност, повторна потврда на корените и идентитетот, момент во кој врската со татковината се чувствува посилено од кога било. Така, 11 октомври 1941 останува ден со огромна симболичка тежина, момент во кој македонскиот народ избра да се крене, да се спротивстави и да се бори за слобода. Тоа е ден што го поврзува минатото со сегашноста, татковината со дијаспората, меморијата со надежта. Секоја година, на овој датум, македонците од Македонија и од Романија ја наведуваат главата пред оние што го започнаа отпорот и повторно ја потврдуваат својата

macedonenii din Macedonia și din România își pleacă fruntea în fața celor care au pornit rezistența și își reafirmă angajamentul față de valorile pentru care s-a luptat atunci: libertate, demnitate și unitate.

Marjan Mihajlov

верност кон вредностите за кои се бореше тогаш: слобода, достоинство и единство.

Марјан Михајлов

ГОВОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛКАТА ГОРДАНА СИЉАНОВСКА- ДАВКОВА ПО ПОВОД 11 ОКТОМВРИ

Почитувани сограѓани,

Со најискрени честитки ви го честитам Денот на народното востание, 11 Октомври!

На овој голем празник уште еднаш одаваме почит кон оние кои пред 84 години по патот на тешка и храбра востаничка борба ги положија своите животи за ослободувањето на татковината и создавањето на Македонија – држава со рамноправни граѓани.

Да ве потсетам: востаниците ја остварија визијата на своите предци за слободна и независна држава со крв. Повторно се потврди дека преземањето на сопствената судбина во свои раце и застанувањето на страната на правдата, спроти најголемото зло – фашизмот – е победнички чекор!

Отпорот и антифашистичката борба на македонскиот народ, во време кога многу поголеми и посилни нации се приклучија кон оската на злото или се дистанцираа од војната, се доказ дека слободата, правдата и еднаквоста се вткаени во нашиот слободољубив и револуционерен дух.

Во драматичните денови од Втората светска војна покажавме дека обединети, независно од социјалните, етничките, религиозните, идеолошките или други различности, можеме да ја победиме силата и неправдата. Затоа, одбележувањето на 11 Октомври не е само потсетник на славна епопеја, туку и повик за нејзино продолжување во дијалог и мир.

DISCURSUL PREȘEDINTEI GORDANA SILJANOVSKA DAVKOVA CU OCAZIA ZILEI DE 11 OCTOMBRIE

Stimați concetățeni,

Vă adresez cele mai sincere felicitări cu ocazia Zilei Revoltei Populare - 11 Octombrie.

În această mare sărbătoare încă o dată aducem omagiu celor care acum 84 de ani, pe drumul unei lupte insurgente grele și curajoase, și-au dat viața pentru eliberarea patriei și crearea Macedoniei – stat cu cetățeni egali.

Să vă amintesc: insurgenții au realizat viziunea strămoșilor lor pentru un stat liber și independent cu sânge. Din nou s-a confirmat că preluarea propriei sorți în propriile mâini și poziționarea pe partea dreptății, împotriva celui mai mare rău – fascismul – este un pas victorios!

Rezistența și lupta antifascistă a poporului macedonean, în vremea când multe națiuni mai mari și mai puternice fie s-au alăturat axei răului fie s-au distanțat de război, sunt dovadă că libertatea, dreptatea și egalitatea sunt ținute în spiritul nostru iubitor de libertate și revoluționar.

În zilele dramatice ale celui de-al Doilea Război Mondial am arătat că, uniți, indiferent de diferențele sociale, etnice, religioase, ideologice sau alte diferențe, putem să învingem forța și nedreptatea. De aceea, marcarea zilei de 11 Octombrie nu este doar un memento al unei epepei glorioase, ci și un apel pentru continuarea ei în dialog și pace.

Trăim într-un timp greu de războaie și amenințări militare, rușinos pentru secolul XXI. Ne apasă probleme esențiale în ceea ce privește dreptul, dreptatea, umanitatea și solidaritatea. Ne confruntăm cu noi provocări, netipice pentru

Живееме во тешко време на војни и воени закани, срамно за 21 век. Нè оптоваруваат суштински проблеми во однос на правото, правдата, хуманоста и солидарноста. Се соочуваме со нови предизвици, нетипични за демократијата. Потребни ни се зрелост, мудрост и храброст – како кај илинденците и кај партизаните – за донесување на клучните одлуки.

Мораеме повторно да бидеме обединети и кохезивни ако сакаме да го зачуваме она што го наследивме од оние кои тргнаа по востаничкиот пат, водени од јасна визија и подготвени на жртви во мисијата за ослободување!

democrație. Ne sunt necesare maturitate, înțelepciune și curaj – ca la ilindenii și la partizanii – pentru luarea deciziilor-cheie.

Trebuie din nou să fim uniți și coezivi dacă vrem să păstrăm ceea ce am moștenit de la cei care au pornit pe calea insurecțională, conduși de o viziune clară și pregătiți pentru sacrificii în misiunea de eliberare!

Fericit 11 Octombrie – Ziua insurecției armate populare!

Честит 11 Октомври – Денот на народното востание!

ПРЕД ИЛИНДЕН, ДРУГО МАКЕДОНСКО ВООРУЖЕНО ВОСТАНИЕ ТРАЕЛО ДЕВЕТ МЕСЕЦИ

Историјата на македонската борба за слобода не започнува со Илинден 1903 година, туку речиси четвртина век порано, со

ÎNAINTEA ILINDENULUI, O ALTĂ RĂSCOALĂ ARMATĂ MACEDONEANĂ A DURAT NOUĂ LUNI

Istoria luptei macedonene pentru libertate nu începe cu Ilindenul din 1903, ci cu aproape un

Кресненското востание, широко и длабоко локално вооружено кревање што траело речиси девет месеци, од октомври 1878 до јуни 1879 година. Иако понекогаш засенето од славата на подоцнежниот Илинден, ова движење претставува прва голема ослободителна акција во современата историја на Македонија, рана потврда за храброста и политичката зрелост на македонските заедници.

По завршувањето на Руско-турската војна и по одлуките на Берлинскиот конгрес, кои повторно ги вратија најголемите македонски територии под османлиска власт, населението почувствувало длабока разочараност. Разбудените надежи за слободен или автономен живот биле згаснати, а реакцијата на луѓето од Пиринскиот крај била брза и решителна. На 5 октомври 1878 година, жителите на Кресна и околните села се кренале со оружје во рака против османлиските гарнизони, предводени од командантот на четите борци Димитар Поп-Георгиев Беровски, Стојан Карастоилов и други борци кои ги организирале првите напади.

Во првите недели востанието брзо се проширило во голем број населени места, а востаниците успеале да ослободат цели села, обидувајќи се дури да воспостават и сопствени управни структури. Документите од епохата

sfert de secol mai devreme, odată cu Răscoala de la Kresna, o ridicare armată amplă și profund locală, care a durat aproape nouă luni, între octombrie 1878 și iunie 1879. Deși adesea umbrită de gloria ulterioarei revolte de la Ilinden, această mișcare reprezintă prima mare acțiune de eliberare din Macedonia modernă, o dovadă timpurie a curajului și maturității politice a comunităților macedonene.

După încheierea Războiului ruso-turc și după deciziile Congresului de la Berlin, care readuceau majoritatea teritoriilor macedonene sub autoritate otomană, populația regiunii a resimțit o profundă dezamăgire. Speranțele trezirii naționale fuseseră risipite, iar reacția oamenilor din zona Pirin a fost una rapidă și hotărâtă. La 5 octombrie 1878, locuitorii din Kresna și satele învecinate s-au ridicat la arme împotriva garnizoanelor otomane, conduși de comandantul cetelor de luptători Dimitar Pop-Gheorghiev Berovski, Stoian Karastoilov și alți luptători care au organizat atacurile inițiale.

În primele săptămâni, răscoala s-a răspândit în numeroase localități, iar răsculații au reușit să elibereze sate întregi, încercând chiar să formeze structuri de conducere autonomă. Documentele epocii arată că această mișcare a avut un caracter local, profund ancorat în comunitățile din Pirin, care au sprijinit mișcarea

Кресненско Востание - Răscoala de la Kresna

покажуваат дека оваа акција имала локален карактер, длабоко втемелен во заедниците од Пирин, кои ја поддржувале борбата со храна, засолниште, информации и со масовно приклучување во четите. Организирањето на „Главен Штаб“, изработка на први правила и поделба на административни и воени одговорности сведочат за желбата на востаниците да се самоуправуваат, барем привремено.

Сепак, ограничувањата на едно локално движење брзо се почувствувале. Недостатокот од координација на пошироко македонско ниво, скромните ресурси, надворешните притисоци, несогласувањата меѓу одделни водачи и силната реакција на османлиската војска ја отежнувале одбраната на ослободените територии. И покрај импресивниот отпор, по речиси девет месеци тешки борби, востанието било задушено во јуни 1879 година. Османлиската војска ги повратила териториите под своја контрола, а репресиите биле сурови. Многу раководители биле убиени, заробени или принудени на бегство.

Сепак, наследството на Кресненското востание е огромно и директно се огледува во

prin hrană, adăpost, informații și prin înrolarea bărbaților în cetele de luptă. Organizarea unui „Stat Major” revoluționar, elaborarea unor prime regulamente și împărțirea responsabilităților în teritoriu demonstrează dorința răsculaților de a se autoguverna, chiar și provizoriu.

Totuși, limitele unei mișcări locale s-au făcut simțite rapid. Lipsa unei coordonări la nivel macedonean, resursele reduse, presiunile externe, tensiunile dintre anumiți lideri și reacția masivă a armatei otomane au îngreunat menținerea controlului asupra teritoriilor eliberate. În ciuda rezistenței admirabile, după aproape nouă luni de lupte grele, răscoala a fost în cele din urmă înfrântă în iunie 1879. Trupele otomane au recucerit zonele eliberate, iar represaliile au fost severe. Mulți conducători au fost uciși, capturați sau obligați să se refugieze.

Cu toate acestea, moștenirea Răscoalei de la Kresna este imensă și se regăsește direct în spiritul și organizarea Ilindenului. Dacă răscoala din 1878–1879 a avut un caracter local, limitat în principal la regiunea Pirin, Revolta de la Ilinden avea să fie prima mișcare cu adevărat națională, desfășurată simultan în regiunile istorice ale Macedoniei: Vardar, Egeeană și Pirin. Extinderea,

духот и организацијата на Илинден. Додека востанието од 1878–1879 година имало локален карактер, ограничен главно на Пирин, Илинденското востание претставувало прво навистина национално движење, организирано истовремено во Вардарска, Егејска и Пиринска Македонија. Оваа национална ширина, стратегиска координација и јасна визија не се појавиле одеднаш: тие се развивале постепено, а Кресна била една од најважните лекции на генерацијата која подоцна ја формирала ТМОРО/ВМРО.

Клучна улога има Крушевската Република, централниот момент на Илинден. Многу документи и сведоштва покажуваат дека водачите на таа краткотрајна, но извонредна револуционерна управа се инспирирале токму од Кресненското искуство – од таму научиле како се размислува административно, како се организираат комитети, како се распределуваат цивилни и воени одговорности, како се воспоставуваат правила и како се води едно ослободено подрачје. Ако Кресна покажа дека локалната македонска заедница може да се самоуправува, Крушево ја издигна оваа идеја на ниво на национална политичка визија, артикулирана и созреана.

Денес, Кресненското востание мора да се

координира и натаму стратегичка а Илинденули не ау апăрут дин неант: еле с-ау конструит ѓн тимп, iar Răscăala de la Kresna a reprezentat una dintre lecțiile fundamentale ale generației de revoluționari care avea să constituie VMRO.

Un rol esențial îl ocupă Republica de la Kruševo, moment central al Ilindenului. Documentele și mărturiile arată că liderii acelei scurte, dar impresionante administrații revoluționare se inspiraseră din Kresna în ceea ce privește modul de organizare: comitete, regulamente, structură administrativă, împărțirea responsabilităților civile și militare. Dacă Răscăala de la Kresna a arătat că o comunitate macedoneană poate să se autoguverneze și să impună reguli pe un teritoriu eliberat, Kruševo a ridicat această idee la rang de viziune politică națională, aplicată cu maturitate și claritate.

Astăzi, Răscăala de la Kresna trebuie recunoscută nu doar ca un act de curaj local, ci ca prima mare mișcare de eliberare macedoneană și ca o etapă formativă esențială pentru ceea ce avea să devină Ilindenul – expresia completă a idealului macedonean de libertate și autodeterminare. Lecțiile, sacrificiile și experiența acumulată la Kresna au stat la baza construcției unui proiect revoluționar coerent și național, iar semnificația acestui moment rămâne, fără îndoială, una dintre

разбере не само како локален чин на храброст, туку како прва голема македонска ослободителна акција, како основен темел во долгата традиција што ќе го роди Илинден—комолетен израз на македонскиот идеал за слобода и самоопределување. Жртвите, искуствата и организациските модели од кресненската буна станаа дел од политичката меморија на македонскиот народ, кој подоцна,

pietrele de temelie ale istoriei Macedoniei moderne.

Laura Rogobete

во 1903 година, ќе се крене со далеку поголема јасност, единство и национална визија. Во тие длабоки корени се наоѓа вистинската сила на борбата за македонската слобода.

Лаура Рогобете

ДМР ПРИСУТНО НА САЕМ НА КНИГАТА ВО ХУНЕДОАРА

Друштвото на Македонците од Романија беше присутно, во периодот 21–24 октомври 2025 година, на Саемот на Книга во Хунедоара, XXIV издание, што се одржа во Deva Mall, трети кат, Salle d'Or. Настанот беше организиран од Окружната библиотека „Овид Денсусиану“ Хунедоара–Дева, со поддршка на Окружниот совет Хунедоара, и собра повеќе од 90 издавачки куќи од цела земја, претворајќи ја Дева во значајно културно средиште на западот на Романија.

Изданието од 2025 година го продолжи угледот на овој традиционален културен настан, носејќи пред јавноста разновидни наслови – од современа литература и

AMR PREZENTĂ LA SALONUL HUNEDOREAN AL CĂRȚII

Asociația Macedonenilor din România a fost prezentă, în perioada 21–24 octombrie 2025, la Salonul Hunedorean al Cărții, ediția a XXIV-a, desfășurat la Deva Mall, etajul trei, Salle d'Or. Evenimentul a fost organizat de Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara–Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, și a reunit peste 90 de edituri din întreaga țară, transformând Deva într-un punct important al vieții culturale din vestul României.

Ediția din 2025 a Salonului a continuat tradiția evenimentelor dedicate lecturii, aducând în fața publicului volume variate – de la literatură contemporană și non-ficțiune, până la istorie, etnografie, poezie și cărți pentru copii. În acest

публицистика, до историја, етнографија, поезија и книги за деца. Во овој широк контекст, штандот на ДМР се истакна преку разновидноста на сопствените изданија: романи, поетски книги, списанија, културни брошури, гастрономски книги, речници и дела посветени на историјата и традициите на македонците во Романија. Посетителите можеа да откријат и книги што содржат вистински приказни од членовите на нашата заедница, сведоштва за зачувувањето на македонскиот идентитет и за придонесот на македонците во културниот и општествениот живот на земјата.

context amplu, standul AMR s-a remarcat prin diversitatea publicațiilor proprii: romane, volume de poezie, reviste, pliante culturale, cărți de gastronomie, dicționare și lucrări dedicate istoriei și tradițiilor macedonenilor din România. Vizitatorii au putut descoperi și volume ce cuprind povești reale ale membrilor comunității, mărturii despre păstrarea identității macedonene și despre contribuția lor la viața culturală și socială a țării. Toate publicațiile AMR au fost oferite gratuit celor interesați.

Participarea AMR la târgurile de carte, inclusiv la Salonul Hunedorean, a avut o

Сите изданија на ДМР беа бесплатно понудени на заинтересираните.

Учеството на ДМР на саемите на книга, вклучително и на Хунедорскиот саем, имаше особено значење. За организацијата, овие настани претставуваат можност да ја претстави македонската култура пред разноликата публика, да ги промовира редакциските резултати на заедницата и да ги направи познати своите културни проекти на национално ниво. Преку присуството на вакви манифестации, ДМР ја зацврсти видливоста на македонската заедница и придонесе за меѓукултурниот дијалог, нагласувајќи ја улогата на малцинствата во романскиот културен пејзаж. Саемите на книга исто така овозможија директни средби со читателите и го отворија патот за идни соработки со други издавачки куќи, библиотеки и културни институции.

Во текот на четирите дена, штандот на ДМР беше посетен од читатели од сите возрасти, наставници, ученици, библиотекари и љубители на книгата, заинтересирани да дознаат повеќе за македонските традиции и за издавачката активност на организацијата. Присуството на ДМР на Хунедорскиот Саем на Книгата во 2025 година уште еднаш ја потврди посветеноста на организацијата кон промовирањето на културата,

importantă aparte. Pentru organizație, aceste evenimente au reprezentat o oportunitate de a prezenta cultura macedoneană unui public divers, de a promova rezultatele editoriale ale comunității și de a face cunoscute proiectele sale culturale la nivel național. Prin prezența la astfel de manifestări, AMR a întărit vizibilitatea comunității macedonene și a contribuit la dialogul intercultural, punând în evidență rolul minorităților în peisajul cultural românesc. Târgurile de carte au oferit, totodată, ocazia unor întâlniri directe cu cititorii și au deschis posibilități de colaborare cu alte edituri, biblioteci și instituții culturale.

Pe parcursul celor patru zile, standul AMR a fost vizitat de cititori de toate vârstele, profesori, elevi, bibliotecari și pasionați de lectură, interesați să afle mai multe despre tradițiile macedonene și despre activitatea editorială a asociației. Prezența AMR la Salonul Hunedorean al Cărții din 2025 a confirmat încă o dată angajamentul organizației față de promovarea culturii, educației și identității macedonene, consolidând legătura dintre comunitate și publicul larg.

Laura Rogobete

образованието и македонскиот идентитет, зацврстувајќи ја поврзаноста меѓу заедницата и широката јавност.

Лaурa Рoгoбeтe

ПОТПИС ОД 1897 ГОДИНА ГО ПОТВРДУВА МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТИТЕТСКИ КОНТИНУИТЕТ

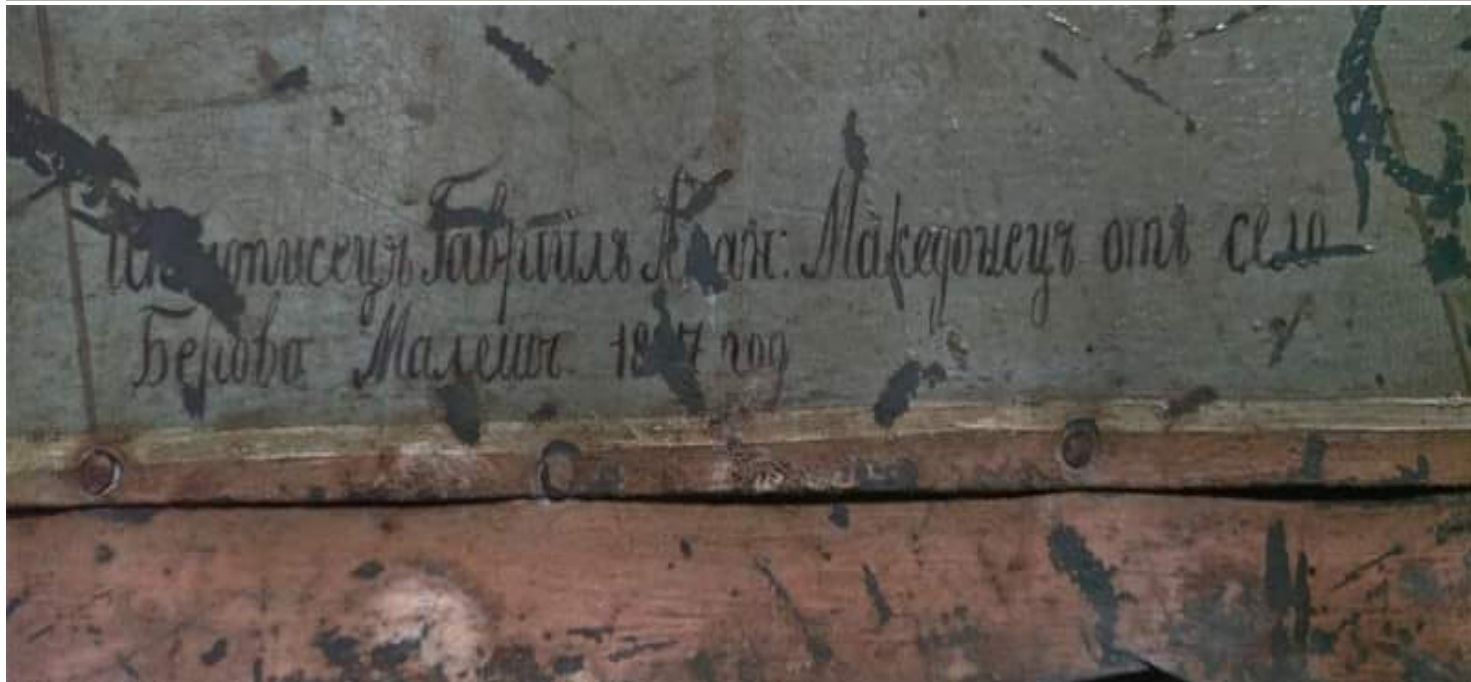
Едно неодамнешно откритие фрла силна светлина врз континуитетот на македонскиот идентитет во периодот пред почетокот на XX век. Во црквата „Свети Архангел Михаил“ во Берово, истражувачите пронајдоа фреска изработена во 1897 година, на која авторот – иконописецот Гаврил Атанасов – јасно и недвосмислено се потпишал како „македонец“. Ова писмено сведоштво директно ја побива бугарската пропагандна теза според која македонската нација наводно била „измислена“ подоцна, во времето на Јосип Броз Тито.

На самата фреска, иконописецот го навел своето име, потекло и идентитет: „Гаврил, иконограф од Берово, македонец, од

O SEMNĂTURĂ DIN 1897 CONFIRMĂ IDENTITATEA MACEDONEANĂ

O descoperire recentă aruncă o lumină puternică asupra continuității identității macedonene în perioada premergătoare secolului XX. În biserica „Sfântul Arhanghel Mihail” din Berovo, cercetătorii au găsit o frescă realizată în anul 1897, pe care autorul – iconarul Gavril Atanasov – s-a semnat clar și explicit ca „macedonean”. Această mărturie scrisă infirmă în mod direct teza propagandei bulgare potrivit căreia națiunea macedoneană ar fi fost „inventată” mai târziu, în epoca lui Iosip Broz Tito.

Pe fresca respectivă, iconarul și-a notat numele, originea și identitatea: „Gavril, iconograf din Berovo, macedonean, din Malesh”. Datarea – anul 1897 – este deosebit de importantă, deoarece la acea vreme Tito avea doar cinci ani, ceea ce contrazice în mod evident afirmațiile conform

Малеш“. Датирањето – 1897 година – е особено значајно, бидејќи во тоа време Тито имал само пет години, што очигледно ги побива тврдењата дека идејата за македонски идентитет се појавила дури во југословенскиот период.

Документот има посебно културно и историско значење. Не станува збор за политички текст, туку за едноставен потпис на локален уметник оставен во свето пространство. Токму овој автентичен и ненаметлив карактер ѝ дава на оваа откриена трага силна аргументациска тежина. Иконописецот Гаврил не водел политика, не пишувал манифести и не се обидува да убеди никого. Тој едноставно го потврдувал својот природен идентитет, онаков каков што го чувствувал и живеел во својата заедница.

Потписот докажува дека, кон крајот на XIX век, македонскиот идентитет веќе бил присутен, прифатен и јавно изразуван, дури и во уметничко-религиски контекст. Дополнително, тој потврдува дека терминот „македонец“ бил користен од обични луѓе за да се опишат себеси, без политички влијанија наметнати од надвор.

Ова откритие ги побива наративите што се обидуваат да ја минимизираат или да го негираат постоењето на македонската нација пред XX век. Фреската и потписот на иконописецот Гаврил претставуваат директно, автентично и непобитно сведоштво за еден идентитет граден долго пред политичките настани што подоцна ја обликуваа судбината на Македонија.

Така, име напишано пред повеќе од еден век, на фреска во планинска црква, денес станува историски документ со голема

кара идеја на еден идентитет македонене ар фи апарут аба њн перѡада ѡгославѡ.

Documentul are o însemnătate culturală și istorică aparte. Nu este vorba despre un text politic, ci despre o simplă semnătură a unui artist local, lăsată într-un spațiu sacru. Tocmai acest caracter autentic și neforțat conferă descoperirii o forță argumentativă greu de contestat. Iconarul Gavril nu făcea politică, nu scria manifeste și nu încerca să convingă pe nimeni. El doar își afirma identitatea firească, așa cum o simțea și o trăia în comunitatea sa.

Semnătura dovedește că, la sfârșitul secolului al XIX-lea, identitatea macedoneană era deja prezentă, asumată și exprimată public, chiar în contextul artistic și religios. În plus, ea confirmă faptul că termenul „macedonean” era folosit de oameni obișnuți pentru a se descrie pe ei înșiși, fără influențe politice impuse din exterior.

Această descoperire contrazice narațiunile care încearcă să minimalizeze sau să nege existența națiunii macedonene înainte de secolul XX. Fresca și semnătura iconarului Gavril reprezintă o mărturie directă, autentică și incontestabilă a unei identități consolidate cu mult timp înainte ca evenimentele politice moderne să fi influențat destinul Macedoniei.

Astfel, un nume scris în urmă cu mai bine de un secol, pe o frescă dintr-o biserică de munte, devine astăzi un document istoric cu valoare majoră, demonstrând că identitatea macedoneană este profund înrădăcinată și autentică, nu o construcție recentă, ci o realitate trăită și afirmată de generații întregi.

Marjan Mihajlov

реалност која живее и се афирмира од многу

вредност, покажувајќи дека македонскиот идентитет е длабоко вкоренет и автентичен, не современа конструкција, туку претставува

генерации.

Марјан Михајлов

ОСЛОБОДУВАЊЕТО НА ГРАДОТ СКОПЈЕ

Ослободувањето на градот Скопје, 13 ноември 1944 година, претставува еден од најзначајните моменти во современата историја на Македонија, точка во која борбата за слобода на цела една заедница триумфирала над окупацијата и насилството на војната. По окупацијата од април 1941 година, кога силите на Оската го зазеле градот, населението на Скопје живеело со години под притисок на наметнатата администрација и воени ограничувања, во период обележан со оскудица, надзор и несигурност. Во такви услови, македонското партизанско движење постепено станало гласот на отпорот, обединувајќи млади и возрасни кои одбивале да ја прифатат странската доминација.

Како што се приближувал крајот на Втората светска војна, единиците на македонските партизани ги засилиле воените операции против германските трупи распоредени во Скопје. Во деновите пред ослободувањето, борбите биле особено

ELIBERAREA ORAȘULUI SKOPJE

Елиберarea orașului Skopje, la 13 noiembrie 1944, reprezintă unul dintre cele mai importante momente din istoria modernă a Macedoniei, un punct în care lupta pentru libertate a unei comunități întregi a triumfat asupra ocupației și violenței războiului. După ce, în aprilie 1941, orașul fusese ocupat de trupele Axei, populația din Skopje a trăit ani întregi sub presiunea administrației impuse și a constrângerilor militare, într-o perioadă marcată de lipsuri, supraveghere și nesiguranță. În aceste condiții, mișcarea partizană macedoneană a devenit treptat vocea rezistenței, reunind tineri și adulți care refuzau să accepte dominația străină.

Pe măsură ce cel de-al Doilea Război Mondial se apropia de final, unitățile de partizani macedoneni au intensificat operațiunile militare împotriva trupelor germane staționate în Skopje. În zilele premergătoare eliberării, luptele au fost deosebit de intense în jurul punctelor strategice ale orașului, unde partizanii au înfruntat unități germane bine înarmate și trupele auxiliare care încercau să mențină controlul până în ultimul

Потпис, Ослободување на Скопје - Semnatură; Eliberarea orașului Skopje

жестоки околу стратешките точки на градот, каде што партизаните се соочиле со добро вооружени германски единици и помошни сили што се обидуваа да го задржат градот до последен момент. Одлучноста на борците и тивкиот отпор на цивилното население ја наклониле рамнотежата во полза на ослободителните сили, кои влегле во градот и ги принудиле германските трупи на повлекување.

Утрото на 13 ноември 1944 година му донело на Скопје долгоочекувана слобода. Градските улици се исполниле со луѓе кои со голема емоција ги пречекувале партизаните, свесни дека крајот на окупацијата отвора нова етапа во животот на македонската престолнина. По ослободувањето, новоформираните власти започнале со административна реорганизација и со спроведување на првите мерки насочени кон воспоставување стабилност, континуитет и нормални услови за функционирање. Повторното отворање на институциите, обновувањето на економските активности и воспоставувањето на јавниот ред биле првите чекори во подолгиот процес на обнова, кој постепено го преобразил Скопје во важен

moment. Determinarea luptătorilor și sprijinul discret al populației civile au înclinat balanța în favoarea forțelor de eliberare, care au pătruns în oraș și au forțat retragerea trupelor germane.

Dimineața zilei de 13 noiembrie 1944 a adus Skopjeului o libertate mult așteptată. Străzile orașului s-au umplut de oameni care întâmpin角度 cu emoție partizanii, conștienți că sfârșitul ocupației deschide o nouă etapă în viața capitalei macedonene. După eliberare, autoritățile nou formate au început reorganizarea administrativă și punerea în aplicare a primelor măsuri menite să redea orașului stabilitate, continuitate și un cadru normal de funcționare. Redeschiderea instituțiilor, reluarea activităților economice și restabilirea ordinii au fost primele pași într-un proces mai lung de reconstrucție care avea să transforme Skopje într-un centru al noii Republici Macedonia în cadrul federației iugoslave.

Eliberarea orașului nu a însemnat doar înlăturarea unei ocupații militare, ci și afirmarea demnității și a identității colective a locuitorilor săi. Curajul partizanilor, solidaritatea populației și sacrificiul celor căzuți au rămas adânc întipărite în memoria comunității, iar data de 13 noiembrie este comemorată până astăzi ca un moment de

центар на новата Народна Република Македонија во рамките на југословенската федерација.

Ослободувањето на градот не значело само отстранување на воена окупација, туку и афирмација на достоинството и колективниот идентитет на неговите жители. Храброста на партизаните, солидарноста на населението и жртвата на паднатите борци останале длабоко врежани во колективното сеќавање, а 13 ноември и денес се одбележува како ден на благодарност и почит. Секојпат кога овој датум се слави, Скопје се сеќава не само на минатото, туку и на својата волја да остане слободен, достоинствен и силен град.

Така, ослободувањето на Скопје останува важен историски репер, доказ дека слободата се избира со

recunoștință și reflecție. De fiecare dată când această zi este celebrată, Skopje își amintește nu doar trecutul, ci și voința sa de a rămâne un oraș liber, demn și puternic.

Astfel, eliberarea orașului Skopje rămâne un reper istoric major, o dovadă că libertatea se câștigă prin curaj, solidaritate și perseverență, iar memoria acestui act continuă să inspire generațiile care au urmat.

Laura Rogobete

храброст, солидарност и истрајност, а сеќавањето на тој чин продолжува да ги инспирира генерациите што доаѓаат.

Лаура Рогобете

ГОВОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПО ПОВОД ОДБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА ОСЛОБОДУВАЊЕТО НА ГРАДОТ СКОПЈЕ

Денес, со чест и длабока почит, да се потсетиме дека одбележуваме осумдесет и една година од ослободувањето на градот Скопје – настан што останува врежан во

DISCURSUL PREȘEDINTEI REPUBLICII MACEDONIA DE NORD CU OCAZIA CELEBRĂRII ELIBERĂRII ORAȘULUI SKOPJE

Astăzi cu onoare și profund respect să ne amintim că celebrăm cea de-a optzeci și una aniversare a eliberării orașului Skopje – un eveniment care rămâne înscris în memorialul etern al istoriei noastre. Efortul celor care și-au folosit tinerețea, viețile și idealurile pentru libertatea capitalei noastre reprezintă o fundație de neclintit a prezentului nostru, un memento constant al datoriei

Ослободување на Скопје; Говорот на Претседателот - Елиберarea orașului Skopje; Discursul Președintei

вечната меморија на нашата историја. Напорот на оние кои ја жртвуваа својата младост, своите животи и идеали за слободата на нашиот главен град претставува непоколеблива основа на нашата сегашност, постојан потсетник на нашата должност да го сочувваме и да го почитуваме она што тие го создадоа. Како партизанска ќерка, израсната во овој град, таа историја ја чувствувам како своја сопствена. Скопје – нашиот убав град – е сведоштво за културата што растела и се обликувала низ годините, за образованието, кое останува наше ветување за идните поколенија, за науката и уметноста, кои го исполнуваат со возвишен дух и инспирација. Таа слобода, за која некогаш се бореа со оружје и страдање, денес од нас бара да вложуваме знаење, труд и солидарност. Нека

noastre de a păstra și de a onora ceea ce ei au creat. Ca fiică de partizan, crescută în acest oraș, simt acea istorie ca pe propria mea istorie. Skopje – frumosul nostru oraș – este martor al culturii care a crescut și s-a conturat de-a lungul anilor, al educației, care rămâne promisiunea noastră pentru generațiile viitoare, al științei și artei, ce îl umple cu un spirit sublim și inspirație. Această libertate, pentru care ei au luptat odinioară cu arme și suferință, astăzi ne cere să investim în cunoaștere, muncă și solidaritate. Fie ca sacrificiul lor să rămână harta noastră eternă – pentru Skopje, pentru Macedonia și pentru generațiile viitoare.

нивната жртва остане наша вечна патоказна карта – за Скопје, за Македонија и за идните поколенија.

565 ГОДИНА СМРТТА НА ЈУСТИНИЈАН ВЕЛИКИ

На 14 ноември, во 565 година, починал еден од најважните цареви на Византиското Царство, Јустинијан I, познат во историјата како Јустинијан Велики.

Јустинијан I е роден во малото село Тауресиум, во близина на Скупи — денешното село Таор кај Скопје — околу 483 година. Потекнувал од скромно семејство, а бил

ÎN ANUL 565 A MURIT IUSTINIAN CEL MARE

În ziua de 14 noiembrie, în anul 565, a murit unul dintre cei mai importanți împărați ai Imperiului Bizantin, Iustinian I, cunoscut în istorie ca Iustinian cel Mare.

Iustinian I s-a născut în micul sat Tauresium, în apropiere de Scupi — astăzi satul Taor lângă Skopje — în jurul anului 483. Provenind dintr-o familie modestă, el a fost crescut de unchiul

Говорот на Претседателот; Јунстиниан Велики - Discursul Președintei; Iustinian Cel Mare

одгледан од неговиот чичко, царот Јустин I, кој му го обезбедил образованието, како и кариера во војската и администрацијата, што подоцна го донело до тронот на Источното Римско Царство.

Владеенето на Јустинијан (527–565) останува едно од најзначајните во историјата на Византија. Тој е познат по кодификацијата на римското право, под името Corpus Juris Civilis, кое станало основа на правните системи во многу европски земји.

Во областа на архитектурата, Јустинијан бил голем покровител, градејќи бројни цркви и монументални градби низ целото царство. Неговиот најпознат проект е црквата Света Софија во Константинопол (Аја Софија), завршена во 537 година, симбол на византиската уметност и империјалната величественост.

И покрај успехите, неговото владеење било обележано и со големи предизвици: епидемии, војни на повеќе фронтови и судири со миграциски племиња. Кон крајот на неговиот живот, Византиското Царство се соочувало со надворешни притисоци и длабоки внатрешни промени.

сăу, împăratul Justin I, care îi asigură educația și cariera în armată și administrație, ceea ce l-a propulsat mai târziu pe tronul Imperiului Roman de Răsărit.

Domnia lui Iustinian (527–565) rămâne una dintre cele mai semnificative perioade din istoria Imperiului Bizantin. El este celebru pentru codificarea dreptului roman, cunoscută sub numele de Corpus Juris Civilis, care a stat la baza sistemelor juridice din numeroase țări europene.

Pe plan arhitectural, Iustinian a fost un mare patron, construind numeroase biserici și edificii impresionante în întregul imperiu. Cel mai faimos proiect al său este biserica Sfânta Sofia din Constantinopol, finalizată în 537, un simbol al artei bizantine și al măreției imperiale.

În ciuda succeselor, domnia sa a fost marcată și de provocări majore: epidemii, războaie pe mai multe fronturi și conflict cu popoare migratoare. Spre sfârșitul vieții, Imperiul Bizantin se confrunta cu presiuni externe și schimbări profunde în structurile sale interne.

Moartea lui Iustinian, survenită pe 13 sau 14 noiembrie 565, în capitala imperiului, Constantinopol, a încheiat o eră de reforme profunde și de ambiții grandioase.

Смртта на Јустинијан, настапена на 13 или 14 ноември 565 година, во главниот град Константинопол, означила крај на една епоха исполнета со длабоки реформи и големи амбиции.

Јустинијан Велики останува во колективната меморија не само како силен и визионерски владетел, туку и како една од највлијателните историски личности од доцната антика, чии дела и денес се препознаваат

Iustinian cel Mare rămâne în memoria colectivă nu doar ca un conducător puternic și vizionar, ci și ca una dintre cele mai influente figuri istorice ale Antichității târzii, ale cărui realizări continuă să se regăsească în dreptul, arhitectura și cultura Europei.

Marjan Mihajlov

воправото, архитектурата и културата на Европа.

Marjan Михајлов

ВАРДАРСКИОТ БАТАЛЈОН, МОБИЛИЗИРАН ОД СРПСКАТА ВОЈСКА ВО ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА

Стравот е сила што ги парализира само оние кои му дозволуваат да им го завладее срцето. За младите Македонци мобилизирани во Вардарскиот баталјон, стравот никогаш не бил опција – ниту на обуката, ниту на бојното поле. Нивната приказна, иако речиси непозната

BATALIONUL DIN VARDAR, MOBILIZAT DE ARMATA SÂRBĂ ÎN TIMPUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

Frica este o forță care îi paralizează doar pe cei care îi permit să le domine inima. Pentru tinerii macedoneni mobilizați în Batalionul Vardar, frica nu a fost niciodată o opțiune, nici pe câmpul de instruire, nici pe câmpul de luptă. Povestea lor, deși aproape necunoscută publicului larg, rămâne

Јунстиниан Велики; Вардарски баталјон - Iustinian Cel Mare; Batalionul din Vardar

за пошироката јавност, останува импресивна страница од историјата на Првата светска војна и трагичен дел од судбината на Македонците насила вклучени во туѓи армии.

Секавањето на овие војници денес се чува во Србија, на местото наречено Костолачка Коса и во блиското село Петка, каде што е поставена спомен-плоча што потсетува на нивната жртва. Таму, во тишината на ридовите, нивната приказна продолжува да одзвонува, а нивните имиња остануваат врежани во камен за да не бидат заборавени. Спомен-плочата е посветена на 1.300-те Македонци мобилизирани во 1914 година, кои го формирале Вардарскиот баталјон по крајот на бурните Балкански војни.

Формирањето на Вардарскиот баталјон

По Балканските војни (1912–1913), македонските територии кои паднале под српска администрација станале извор на војници за војската на Кралството Србија. Во тој контекст, српските воени власти одлучиле за масовна мобилизација на младите луѓе од регионите Куманово, Крива Паланка, Кратово и од средниот дел на Вардар. Така бил создаден Вардарскиот баталјон, кој прво бил дел од полк со три баталјони, но многу брзо бил издвоен

о страница импресивна а историје Примули Рăзбои Mondial џи ун capitoл ал destinyул trаgic ал macedonenilor џнrolаџи cu forџа џн armate străine.

Memoria аcesor soldаџи se păstrează аstăzi џн Serbia, la locul numit Kostolačka Kosa џи џн apropiatul sat Petka, unde o placă comemorativă amintește de sacrificiul lor. Acolo, џн liniștea colinelor, povestea lor continuă să fie rostită, iar numele lor rămân џнscrise џн piatră pentru a nu fi uitate. Placa omagială este dedicată celor 1.300 de macedoneni mobilizaџи care au format Batalionul Vardar џн anul 1914, după tensionatul final ал războaielor balcanice.

Formarea Batalionului Vardar

După războaiele balcanice (1912–1913), teritoriile macedonene аjunse sub administraџиe sârbă au devenit o sursă de soldаџи pentru armata Regatului Serbiei. Пн аcesт context, аutorităџиле militare sârbe au decis mobilizarea masivă а tinerilor din regiunile Kumanovo, Kriva Palanka, Kratovo џи din zona Vardarului de mijloc. Аșa а luat naștere Batalionul Vardar, inclus џнџиал џнtr-un regiment de trei batalioane, dar transformat rapid џнtr-o unitate separată џи аtаșат Diviziei Braničevski, unul dintre grupurile operative care apărau direcџиa Dunării.

La 24 martie 1914, mobilizarea а fost

како засебна единица и припоен кон Браничевската дивизија, оперативна група што го чувала правецот кон Дунав.

На 24 март 1914 година, мобилизацијата била формализирана во Белград. Таму биле доведени млади луѓе – говорници на македонски дијалекти, носители на традициите и обичаите од југот – кои одеднаш се нашле во ладен, строг и строго организиран воен систем. Тие добиле српски униформи, биле распоредени по чети и започнале кратка, но интензивна воена обука во реонот на Пожаревац, близу селото Петка.

Патот кон фронтот и борбите на Дунав

По обуката, Вардарскиот баталјон бил испратен на секторот покрај Дунав – стратешка зона чија задача била да спречи премин на австроунгарските трупи кон централна Србија. За младите Македонци, кои не го познавале српскиот јазик и немале вистинска поврзаност со армијата во која биле вклучени, фронтот бил туѓ, но неизбежен. Сепак, сведоштвата на командантите покажуваат дека Македонците покажале исклучителна дисциплина и отпорност, често надминувајќи ги очекувањата.

Борбите во есента 1914 година биле крајно жестоки. Австроунгарската артилерија немилосрдно ги бомбардирала српските позиции, а баталјонот, поставен во првата линија, брзо губел голем број луѓе. И покрај гладот, студот, болестите и постојаните напади,

официјалноста la Belgrad. Tinerii aduși acolo, vorbitori ai graiurilor macedonene, purtători ai tradițiilor și obiceiurilor din sud, s-au trezit brusc într-o lume militară organizată, rece și strictă. Ei au primit uniforme sârbești, au fost repartizați în companii și au început o perioadă scurtă, dar intensă, de instruire militară în zona Požarevaț, lângă satul Petka.

Drum spre front și luptele de pe Dunăre

După instruire, Batalionul Vardar a fost trimis în zona Dunării, într-un sector strategic care avea menirea să împiedice trecerea trupelor austro-ungare spre centrul Serbiei. Pentru acești tineri, necunosători ai limbii sârbe și fără o legătură autentică cu armata în care fuseseră înrolați, frontul era o realitate străină, dar inevitabilă. Totuși, mărturiile comandanților arată că macedonenii au demonstrat o disciplină și o rezistență extraordinară, adesea depășind așteptările superiorilor.

Luptele purtate în toamna anului 1914 au fost extrem de dure. Artileria austro-ungară bombarda pozițiile sârbești aproape neîncetat, iar batalionul, aflat în prima linie, a pierdut rapid un număr mare de oameni. În ciuda condițiilor grele, a foametei, a frigului și a bolilor care măcinau armata, Batalionul Vardar a rezistat, acoperind retrageri și menținând poziții vitale.

Bătăliile de la Dunăre, de la Smederevo, Kostolač și zonele alăturate au intrat în memoria locală ca episoade de luptă cumplită. Acolo, la

Вардарски баталјон - Batalionul din Vardar

Вардарскиот баталјон се држел храбро, покривајќи повлекувања и држејќи клучни позиции.

Борбите кај Дунав, Смередево, Костолат и соседните места останале во локалната меморија како епизоди на страшни судири. На Костолачка Коса, многу од телата на загинатите Македонци останале неидентификувани и биле закопани во масовни гробници. Нивните семејства, расфрлани низ селата на Македонија, никогаш не добиле вест, знак или гроб на кој да запалат свеќа.

Преживеаните – само пет луѓе

Од сите 1.300 мобилизирани, само петмина се вратиле дома. Оваа речиси неверојатна бројка зборува за големината на трагедијата: цел баталјон бил, практично, бил уништен. Тие петмина го носеле товарот на сеќавањето, обидувајќи се по војната да продолжат со животот во тишина, сиромаштија и болка – во Македонија која и самата минувала низ тешки историски промени.

Сеќавањето на Вардарскиот баталјон денес

Денес, македонската заедница во Србија, заедно со културните здруженија од Македонија, го одржува сеќавањето на овие луѓе. На Костолачка Коса, спомен-плочата не е само симбол на нивната жртва, туку и потсетник на судбината на Македонците низ историјата – народ кој често ги давал своите синови во туѓи

Kostolačka Kosa, multe dintre trupurile macedonenilor căzuți au rămas neidentificate, fiind înmormântate în gropi comune. Pentru familiile lor, răspândite în satele Macedoniei, nu a existat niciun mesaj, niciun semn, niciun mormânt.

Supraviețuitorii – doar cinci oameni

Din cei 1.300 de soldați mobilizați, doar cinci s-au întors acasă. Această cifră aproape incredibilă vorbește despre proporția tragediei: un batalion întreg a fost, practic, șters de pe fața pământului. Acești cinci supraviețuitori au purtat cu ei întreaga povară a amintirii, reluând după război viața în tăcere, în sărăcie și în durere, într-o Macedonie care însăși trecea prin transformări dramatice.

Memoria Batalionului Vardar astăzi

Astăzi, comunitatea macedoneană din Serbia, alături de asociațiile culturale din Macedonia, păstrează vie amintirea acestor oameni. La Kostolačka Kosa, placa comemorativă reprezintă nu doar un simbol al sacrificiului lor, ci și un memento al destinului macedonenilor prinși, de-a lungul istoriei, în războaiele altora.

Comemorările anuale reamintesc faptul că Batalionul Vardar nu este doar o unitate militară din documentele arhivelor, ci un capitol de suferință, curaj și identitate. Prin aceste ceremonii, prin lumânările aprinse, prin numele citite, prin poveștile spuse generațiilor tinere, se încearcă recuperarea unei părți din istoria care, altfel, ar fi rămas

војни.

Годишните комеморации потсетуваат дека Вардарскиот баталјон не е само воена единица од архивите, туку вистинска приказна за болка, храброст и идентитет. Преку свеќите, преку прочитаните имиња, преку раскажаните приказни, се обидува да се врати дел од историјата што инаку би исчезнала засекогаш.

Лекција за колективната меморија

Приказната за Вардарскиот баталјон не е само воена хроника – таа е лекција за судбината на народ кој често живеел на рабовите на империите, жртвувајќи ги своите деца во војни што не биле негови. Тоа покажува колку многу страдал македонскиот народ во XX век и колку силно се борел, дури и кога никој не го повикал.

Вардарскиот баталјон останува симбол на издржливост, храброст и трагедија. Над сите бројки и документи, остануваат луѓето: млади момчиња од мирни села, откорнати од своите домови, принудени да го носат товарот на туѓа војна и да го остават своето име во студениот

îngropată definitiv.

O lecție pentru memoria colectivă

Povestea Batalionului Vardar nu este doar o relatare militară, ci o lecție despre destinul unui popor aflat adesea la marginea imperiilor, sacrificându-și fiii în războaie care nu erau ale lor. Este un episod care arată cât de mult au suferit macedonenii în secolul XX și cât de intens au luptat, fie și nechemați, pentru a supraviețui istoriei.

Batalionul Vardar rămâne, astfel, un simbol al tăriei și al curajului, dar și al tragediei. Dincolo de cifre, documente și relatări, rămân oamenii: tineri născuți în sate liniștite, smulși din viața lor, purtând pe umeri greutatea unui război străin și lăsându-și numele în piatra rece a unei coline din Serbia, la Kostolačka Kosa.

Marjan Mihajlov

камен на една српска висорамнина – Костолачка Коса.

Марјан Михајлов

УСТАВОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА УСВОЕН НА 20 НОЕМВРИ 1991

На 20 ноември 1991 година, во Скопје, во Парламентот на Република Македонија, свечено беше прогласен Уставот на Република Македонија. Основниот државен документ беше усвоен три дена претходно, на 17 ноември 1991 година, означувајќи еден од најзначајните моменти во современата историја на македонската држава.

Уставот беше изработен во исклучително важен историски контекст, по референдумот за независност од 8 септември 1991 година, на кој граѓаните ја изразија својата волја за создавање суверена и независна држава. Со овој чин, Република Македонија се дефинираше како демократска, суверена и социјална држава, во која власта произлегува од граѓаните.

Уставниот текст ја утврди организацијата на државните институции, поделбата на власта, основните човекови права и слободи, како и принципите на функционирање на правниот поредок. Така, Уставот стана темел на политичкиот, правниот и демократскиот развој на Република Македонија.

Од неговото усвојување до денес, Уставот беше изменуван повеќепати, со цел да

CONSTITUȚIA REPUBLICII MACEDONIA ADOPTATĂ LA 20 NOIEMBRIE 1991

La 20 noiembrie 1991, la Skopje, în Parlamentul Republicii Macedonia, a fost adoptată solemn Constituția Republicii Macedonia. Documentul fundamental fusese adoptat cu trei zile mai devreme, la 17 noiembrie 1991, marcând unul dintre cele mai importante momente din istoria modernă a statului macedonean.

Constituția a fost elaborată într-un context istoric deosebit, după referendumul pentru independență din 8 septembrie 1991, prin care cetățenii și-au exprimat voința de a avea un stat suveran și independent. Prin acest act, Republica Macedonia s-a definit ca stat democratic, suveran și social, în care puterea aparține cetățenilor.

Textul constituțional a stabilit organizarea instituțiilor statului, separația puterilor, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, precum și principiile de funcționare ale ordinii juridice. Constituția a devenit astfel temelia dezvoltării politice, juridice și democratice a Republicii Macedonia.

De la adoptarea sa, Constituția a fost modificată de mai multe ori, pentru a răspunde schimbărilor politice și internaționale, dar rămâne până astăzi simbolul independenței și al statalității macedonene.

Laura Rogobete

одговори на политичките и меѓународните промени, но останува симбол на независноста

и државноста на македонскиот народ.

Лаура Рогобете

1890 – ГОДИНАТА КОГА НАУКАТА ГО ПОТВРДИ МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Во историјата на европските лингвистички проучувања, 1890 година зазема посебно место кога станува збор за македонскиот јазик. Пред 135 години, во еден академски простор далеку од Балканот, во Естонија, лингвистот Леонхард Готхилф Мазинг (Leonhard Gotthilf Masing) ја формулирал и ја одбрал докторската теза со која јасно го утврдил засебниот карактер на македонскиот јазик. Неговото истражување, спроведено во универзитетска средина политички неутрална, претставувало едно од првите цврсти научни аргументи за постоењето на македонски јазик како посебен од другите јужнословенски идиоми.

Кон крајот на XIX век, лингвистиката се наоѓала во период на научна афирмација, заснована врз систематска анализа на фонетиката, морфологијата и синтаксата на

1890 - ANUL CÂND ȘTIINȚA A CONFIRMAT LIMBA MACEDONEANĂ

În istoria studiilor lingvistice europene, anul 1890 ocupă un loc aparte pentru limba macedoneană. Cu 135 de ani în urmă, într-un spațiu academic aflat departe de Balcani, în Estonia, lingvistul Leonhard Gotthilf Masing a formulat și a susținut o teză doctorală care afirma clar caracterul distinct al limbii macedonene. Cercetarea sa, realizată într-un mediu universitar neutru din punct de vedere politic, a reprezentat una dintre primele argumentări științifice solide privind existența unei limbi macedonene separate de celelalte idiomuri sud-slave.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, studiile de lingvistică se aflau într-o perioadă de afirmare științifică, bazată pe analiza sistematică a foneticii, morfologiei și sintaxei limbilor europene. În acest context, Masing a ales să se concentreze asupra graiurilor vorbite în Macedonia, analizându-le nu ca simple variații regionale, ci ca un sistem lingvistic

европските јазици. Во тој контекст, Мазинг се насочил кон проучување на говорите што се зборувале во Македонија, анализирајќи ги не како обични регионални варијанти, туку како кохерентен јазичен систем со сопствени и стабилни обележја. Неговите заклучоци произлегле од методолошки прецизно истражување, темелено врз детални споредби со бугарскиот и српскиот јазик, како и со други словенски јазици од југоисточна Европа.

Докторската теза одбранета во 1890 година покажала дека македонскиот јазик поседува посебни фонетски особености, специфични граматички структури и сопствен вокабулар, кои не можат да се објаснат само како заемки или маргинални отстапувања. Мазинг го истакнал постоењето на јасни внатрешни правила, модели на зборообразување и синтаксички конструкции кои го разликуваат македонскиот јазик од соседните јазици. Со ваквиот пристап, тој понудил едно од првите сериозни научни оправдувања за признавање на македонскиот јазик како самостојна лингвистичка целина.

Значењето на оваа теза е уште поголемо ако се земе предвид дека таа била одбранета

coerent, cu trăsături proprii și stabile. Concluziile sale au fost rezultatul unei cercetări metodice, întemeiate pe comparații detaliate cu limbile bulgară și sârbă, dar și cu alte limbi slave din sud-estul Europei.

Teza doctorală susținută în 1890 demonstra că limba macedoneană prezintă particularități fonetice distincte, structuri gramaticale specifice și un vocabular propriu, care nu pot fi explicate doar ca împrumuturi sau abateri marginale. Masing a subliniat existența unor reguli interne clare, a unor modele de formare a cuvintelor și a unor construcții sintactice care diferențiază macedoneana de limbile învecinate. Prin această abordare, el a oferit una dintre primele argumentări științifice solide în favoarea recunoașterii limbii macedonene ca entitate lingvistică de sine stătătoare.

Importanța acestei teze este cu atât mai mare cu cât ea a fost susținută într-o epocă în care debaterile politice și ideologice influențau puternic interpretările lingvistice din Balcani. Faptul că o astfel de concluzie a fost formulată într-un mediu academic nord-european, relativ neutru față de conflictele regionale, conferă cercetării lui Masing o valoare documentară și științifică deosebită. Analiza sa s-a bazat exclusiv pe criterii lingvistice,

Потврдување македонски јазик - Confirmarea limbii macedonene

ZUR SPRACHLICHEN BEURTEILUNG
DER
MACEDONISCHEN SLAVEN.

I. VERTRETUNG VON tj UND dj.

INAUGURAL-DISSERTATION

ZUR ERLANGUNG DES GRADES EINES DOCTORS DER VERGLEICHENDEN SPRACH-
KUNDE VERFASST UND MIT GENEHMIGUNG EINER HOCHVERORDNETEN HIS-
TORISCH-PHILOLOGISCHEN FACULTÄT DER KAISERLICHEN UNIVERSITÄT ZU DORPAT
ZUR ÖFFENTLICHEN VERTEIDIGUNG BESTIMMT

VON
LEONHARD MASING,

DR. PHIL.

Ordentliche Opponenten:

Doc. Dr. L. v. SCHROEDER, — Prof. Dr. J. BAUDOUIN de COURTENAY, —
Prof. Dr. L. MEYER.

St. PETERSBURG.

Buchdruckerei der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften.
(Wassili-Ostrow, 9. Linie, № 12.)
1890.

3291.43
3292.43

Gift of
Horace E. Fine

Gedruckt mit Genehmigung der Historisch-Philologischen Facultät.
Dorpat den 10. October 1890.
Nr. 76.

Für den Decan: Leo Meyer.

во време кога политичките и идеолошките дебати силно влијаеле врз лингвистичките толкувања на Балканот. Фактот што ваков заклучок бил формулиран во северноевропска академска средина, релативно неутрална кон регионалните конфликти, му дава на истражувањето на Мазинг исклучителна документарна и научна вредност. Неговата анализа се темелела исклучиво врз лингвистички критериуми, а не врз политички или национални размислувања.

Сто тريسет и пет години по одбраната на оваа теза, делото на Мазинг останува значаен репер во историјата на лингвистиката. Тоа покажува дека идејата за засебниот карактер на македонскиот јазик не е нова, туку има длабоки корени во европската академска мисла од крајот на XIX век. За културната и лингвистичката историја на Македонија, оваа теза претставува рана, научно аргументирана потврда на една јазична реалност која подоцна ќе биде признаена и развиена.

Денес, повторното актуелизирање на оваа докторска теза нема само историска, туку и симболична вредност: таа потсетува дека македонскиот јазик бил анализиран и признаен како посебен систем многу пред современите

ну пе considerații politice sau naționale.

La 135 de ani de la susținerea acestei teze, lucrarea lui Masing rămâne un reper important în istoria lingvisticii. Ea demonstrează că ideea caracterului distinct al limbii macedonene nu este una recentă, ci are rădăcini adânci în cercetarea academică europeană de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Pentru istoria culturală și lingvistică a Macedoniei, această teză reprezintă o confirmare timpurie, argumentată științific, a unei realități lingvistice care avea să fie recunoscută și dezvoltată ulterior.

Astăzi, readucerea în atenție a acestei teze doctorale nu are doar valoare istorică, ci și una simbolică: ea amintește că limba macedoneană a fost analizată și recunoscută ca sistem distinct cu mult înainte ca debaterile moderne să îi fixeze statutul oficial. Este o mărturie a continuității și consistenței sale, confirmată de cercetarea științifică europeană încă din anul 1890.

Laura Rogobete

дебати да го утврдат неговиот официјален статус. Тоа е сведоштво за неговиот

континуитет и конзистентност, потврдени од европската научна мисла уште во 1890 година.

Редакција

УЛОГАТА НА ЕТНИЧКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ГОЛЕМОТО ОБЕДИНУВАЊЕ

Големото Обединување од 1918 година претставува еден од темелните моменти на модерната романска историја. Иако најчесто се претставува како исполнување на националниот идеал на Романците, историската реалност покажува дека овој процес бил можен благодарение на придонесот на бројни етнички заедници што живееле во Бесарабија, Буковина, Трансилванија и Старото Кралство. Во ова сложено мозаично општество, малцинствата – Евреи, Германци, Унгарци, Полјаци, Ерменци, Грци, Бугари, Албанци, Рутени, Украинци и, секако, Македонци – одиграле значајна улога во одржувањето на

ROLUL MINORITĂȚILOR ETNICE LA MAREA UNIRE

Marea Unire din 1918 reprezintă unul dintre momentele fundamentale ale istoriei României moderne. Deși este evocată în primul rând ca o împlinire a idealului național românesc, istoria reală a acestui proces arată că el a fost posibil datorită contribuției multiplelor comunități etnice care trăiau în spațiile Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei și ale Vechiului Regat. În acest tablou complex, minoritățile – evrei, germani, maghiari, polonezi, armeni, greci, bulgari, albanezi, ruteni, ucraineni și, desigur, macedoneni – au avut un rol decisiv în susținerea stabilității și în articularea unei perspective comune asupra viitorului.

În Basarabia, lucrările Sfatului Țării, organism care a votat Unirea la 27 martie 1918, au reflectat un amplu proces de consultare între reprezentanții tuturor comunităților. Macedonenii,

стабилноста и во оформувањето на заедничка перспектива за иднината.

Во Бесарабија, работата на Собранието на Земјата, органот кој го изгласа Обединувањето на 27 март 1918 година, го одразува широкиот процес на консултации меѓу претставниците на сите заедници. Македонците, како и другите етнички групи населени во Бесарабија, вклучени во трговијата, занаетчиството и урбаните професии, добро сфатија дека распадот на руското царство може да донесе хаос и несигурност. Нивната поддршка за обединување со една модерна романска држава беше поврзана со желбата за ред, правна заштита и создавање предвидлива економска средина.

Во Буковина, Генералниот конгрес одржан во Черневци во ноември 1918 година ги собра претставниците на Романците и другите малцинства, кои препознаа дека обединувањето со Романија нуди перспектива за стабилност во регион обележан со политички

преку и други етнички стабилити во Бесарабија, имплицитно во comerț, meșteșuguri și activități urbane, au înțeles că dezintegrarea imperiului țarist putea aduce haos și insecuritate. Sprijinul lor pentru integrarea într-un stat românesc modern era legat de dorința de ordine, de garanții juridice și de consolidarea unui climat economic predictibil.

În Bucovina, Congresul General de la Cernăuți a reunit, în noiembrie 1918, reprezentanți ai românilor și ai altor minorități, care au recunoscut că unirea cu România oferea o perspectivă de stabilitate într-o regiune marcată de incertitudini politice. Comunitățile sud-slave, inclusiv micile grupuri macedonene, au apreciat ideea unei administrații echilibrate, atașate valorilor europene ale timpului.

Transilvania rămâne exemplul cel mai elocvent al colaborării interetnice. Rezoluția de la Alba Iulia, adoptată în 1 Decembrie 1918, a inclus principii democratice și garanții pentru toate minoritățile: egalitate în fața legii, libertate religioasă, reprezentare și păstrarea identității culturale. Prezenți în viața economică a marilor

неизвесности. Јужнословенските заедници, вклучително и малите групи Македонци, позитивно гледаа на идејата за избалансирана администрација втемелена на европските вредности од тој период.

Трансилванија останува најрепрезентативниот пример за меѓуетничка соработка. Резолуцијата од Алба Јулија, усвоена на 1 декември 1918 година, содржеше демократски принципи и гаранции за сите малцинства: еднаквост пред законот, верска слобода, политичко претставување и зачувување на културниот идентитет. Македонците, присутни во економскиот и урбан живот на големите трансилвански градови, но и во областите на Мунтенија како Букурешт, Пloeшти или Кампина, преку своите трговски, занаетчиски и општествени активности, придонесуваа за климата на соработка што ја овозможи транзицијата кон новата државна структура.

Оттаму, Големото Обединување не било само резултат на еден национален проект, туку колективен чин изграден преку дијалог, одговорност и разбирање дека различноста може да стане обединувачки елемент. Македонската заедница, присутна уште рано и во покраините што влегоа во составот на Романија во 1918 година, и во Стариот процес,

ораџе transilvănene, dar și în zone urbane ale Munteniei, precum București, Ploiești sau Câmpina, macedonenii – negustori, meșteșugari sau oameni ai meseriilor urbane – au susținut climatul de cooperare care a făcut posibilă tranziția spre o nouă structură de stat, contribuind la coeziunea socială într-o perioadă de profunde transformări.

Prin urmare, Marea Unire nu a fost doar rezultatul unui proiect național, ci un act colectiv, construit prin dialog, responsabilitate și înțelegerea faptului că diversitatea poate deveni un liant. Comunitatea macedoneană, prezentă de timpuriu atât în provinciile intrate în componența României în 1918, cât și în Vechiul Regat al Munteniei, discretă dar activă, a participat la acest proces istoric, contribuind la stabilitate, modernizare și la articularea unei societăți în care valorile culturale ale fiecărei etnii sunt respectate. Astfel, Marea Unire rămâne un exemplu rar de colaborare interetnică, în care vocea minorităților a avut o importanță reală, iar macedonenii și-au adus demn contribuția la formarea unei Românie moderne și pluraliste.

Laura Rogobete

Кралевски Регат на Мунтенија, дискретна но активна, учествуваше во овој историски

процес, придонесувајќи за стабилност, модернизација и оформување на едно општество во кое културните вредности на секоја етничка заедница се почитуваат. Така, Големото Обединување останува редок пример на меѓуетничка соработка, во која гласот на

малцинствата имал вистинско значење, а Македонците достоинствено го дале својот придонес во создавањето на една модерна и плуралистичка Романија.

Лаура Поровете

МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА НА 7 ДЕКЕМВРИ ГО ОДБЕЛЕЖУВА ЖИВОТНИОТ ПАТ НА ДВАЈЦА ГОЛЕМИ ПОЕТИ

Датумот 7 декември има посебна резонанца во историјата на македонската поезија, симболично поврзувајќи две книжевни судбини кои, иако различни по израз и пат, ја оформуваат длабочината и широчината на лириката во овој културен простор: Никола Вапцаров – поет на вербата во човекот и на моралниот бунт, и Блаже Конески – основоположник на современиот македонски литературен јазик и поет на меморијата, времето и духовната континуитетност. Нивната поезија изразува два комплементарни начина за

LITERATURA MACEDONEANĂ CELEBREAZĂ PE 7 DECEMBRIE DOI MARI POEȚI

Data de 7 decembrie are o rezonanță specială în istoria poeziei macedonene, reunind simbolic două destine literare care, deși diferite ca expresie și parcurs, definesc profunzimea și amplitudinea liricii din acest spațiu cultural: Nikola Vapčarov, poet al credinței în om și al revoltei morale, și Blaže Koneski, întemeietor al limbii literare macedonene moderne și poet al memoriei, al timpului și al continuității spirituale. Poezia lor exprimă două moduri complementare de a înțelege responsabilitatea cuvântului: ca act de luptă și ca act de întemeiere.

Născut la 7 decembrie 1909, Nikola

разбирање на одговорноста на зборот: како чин на борба и како чин на темелност.

Роден на 7 декември 1909 година, Никола Вапцаров ја претвори поезијата во форма на длабока посветеност кон човечката судбина. Неговите стихови не го бараат украсот, туку вистината, а неговиот глас е директен – понекогаш болен, понекогаш полн со надеж. Вербата во човекот, и покрај насилството и неправдата на историјата, го проникнува целото негово творештво. Овој став е најконцентрирано изразен во поемата „Вера“, која може да се чита како морален и егзистенцијален манифест:

Можеби ќе ја изгубиш вербата во мене,
верувајќи дека сум строг и лош,
дека сум немилосрден и суров,
дека во мене нема ни трошка нежност.

Но јас ќе верувам!
Ќе верувам во светлиот утрешен ден на човекот.
Ќе верувам во неговата сила,
во неговиот ум и неговото срце.

И да ме покажуваат со прст и да ме укоруваат,
и да ме плукаат и да ме мразат,
јас пак ќе верувам!

Зашто знам:
човекот ќе се издигне,
ќе ги скрши своите окови
и ќе тргне
кон својата светла, човечка судбина.

Vapčarov a transformat poezia într-o formă de angajament profund față de destinul uman. Versurile sale nu caută ornamentul, ci adevărul, iar vocea sa este una directă, uneori dureroasă, alteori plină de speranță. Credința în om, în ciuda violenței și nedreptății istoriei, străbate întreaga sa creație. Această atitudine este concentrată exemplar în poezia „Credință”, care poate fi citită ca un manifest moral și existențial:

Poate vei pierde credința în mine,
crezând că sunt aspru și rău,
că sunt neîndurător și crud,
că în mine nu există nicio fărâma de duioșie.

Dar eu voi crede!
Voi crede în ziua luminoasă de mâine a omului.
Voi crede în puterea lui,
în mintea și în inima lui.

Chiar dacă mă vor arăta cu degetul și mă vor ocări,
chiar dacă mă vor scuipa și mă vor urî,
eu tot voi crede!

Pentru că știu:
omul se va ridica,
își va sfărâma lanțurile
și va porni
spre destinul său luminos, omenesc.

Executat în anul 1942 pentru activitatea sa politică, Vapčarov a devenit simbolul poetului care nu se retrage din istorie, ci o înfruntă cu demnitate, transformând poezia într-o formă de rezistență și

Егзекутиран во 1942 година поради својата политичка дејност, Вапцаров стана симбол на поетот кој не се повлекува од историјата, туку достоинствено ѝ се спротивставува, претворајќи ја поезијата во форма на отпор и надеж.

На спротивниот, но допирлив пол се наоѓа Блаже Конески, кој исто така го заврши својот живот на 7 декември — во 1993 година, во Скопје. Поет, лингвист, преведувач и академик, Конески е централната фигура во афирмацијата на современиот македонски литературен јазик. Ако Вапцаров го изразува колективниот повик, Конески ја гради трајната основа на јазикот и културната меморија. Неговата поезија е медитативна, луцидна и длабоко поврзана со просторот и времето.

Градот Скопје, во лириката на Конески станува место на поглед и пренесување на меморијата кон идните генерации. Поемата со истото име претставува дијалог низ времето, повик упатен до потомците, во кој градот не е само декор, туку внатрешно искуство.

Ти, што ќе стоиш на Газибаба, ти, мој потомок,
послушај ме:

Од тука и јас го гледав Скопје,
беше пролетен ден, еден од оние
кога свежите линии на покривите

сperанџа.

Ла полул complementar се афлă Blaže Koneski, trecut la cele veșnice tot într-o zi de 7 decembrie, în anul 1993, la Skopje. Poet, lingvist, traducător și academician, Koneski este figura centrală a afirmării limbii literare macedonene moderne. Dacă Vapčarov exprimă strigătul colectiv, Koneski construiește temelia durabilă a limbii și a memoriei culturale. Poezia sa este meditativă, lucidă și profund legată de spațiu și timp.

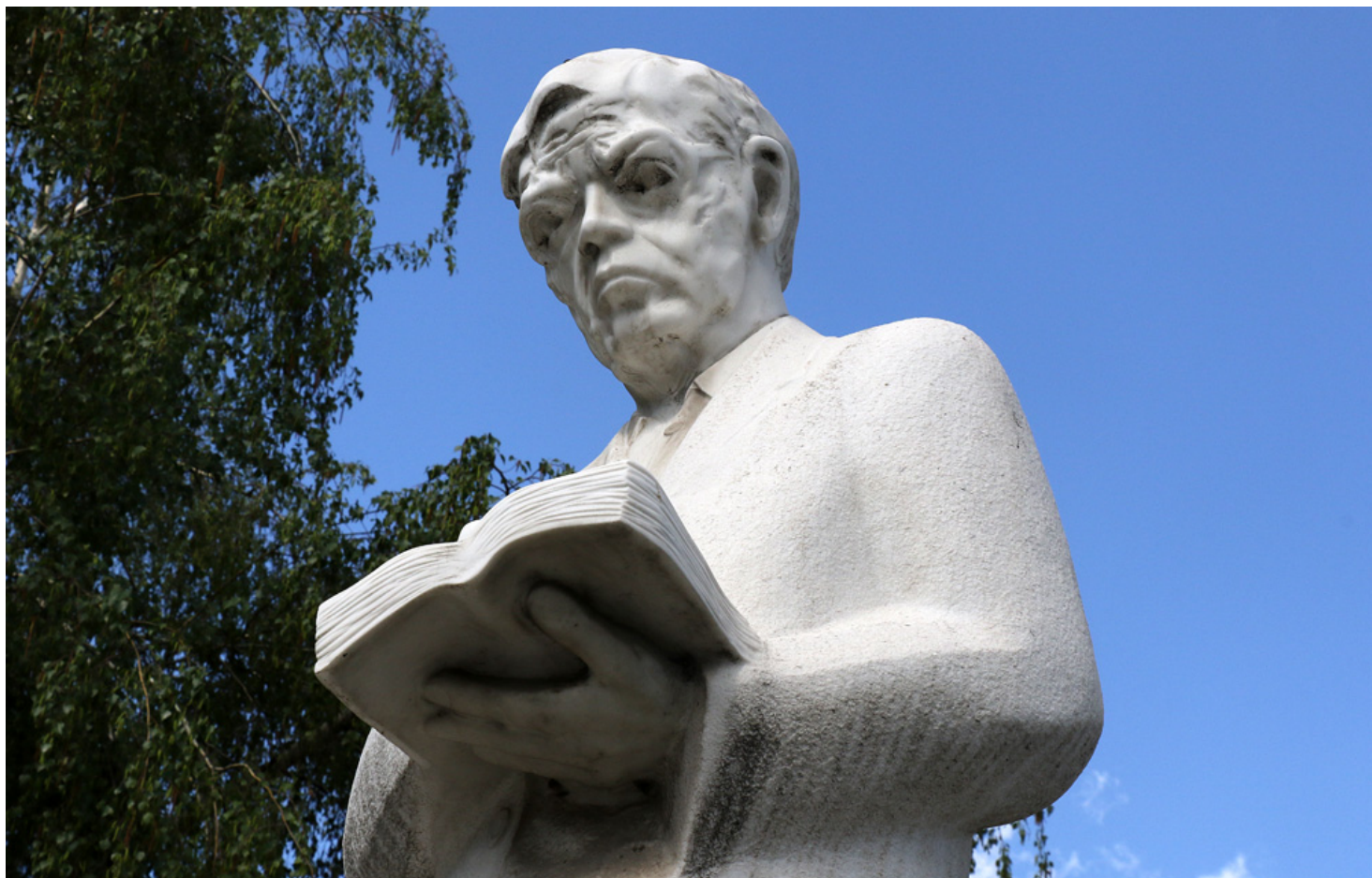
Orașul Skopje devine, în lirica lui Koneski, loc al privirii și al transiterii memoriei către generațiile viitoare. Poezia cu același titlu este un dialog peste timp, o chemare adresată urmașilor, în care orașul este văzut nu ca decor, ci ca experiență interioară:

Tu, care vei sta pe Gazibaba, tu, urmașul meu,
ascultă-mă:

De aici am privit și eu Skopje,
era o zi de primăvară, una dintre acelea
când contururile proaspete ale acoperișurilor
se împletesc lin,
iar fiecare plop este o fântână verde de apă.

Privirea mea era ușor voalată
(de aceea tac),
dar limpede și luminoasă.

Să știi:

меко се преплетуваат,
а секоја топола е зелена водна фонтана.

Мојот поглед беше малку замаглен
(затоа молчам),
но јасен и светол.

Знај:
чувствувам дека овој мој повик
е најсмелото протегање кон иднината,
прегатка на твојата душа, би рекол,
остра како свежо наострен нож,
сонлива, треперлива, виклива:
се сети на мене!

Со оваа поезија, Конески ја претвора
меморијата во одговорност, а градот во мост
меѓу минатото и иднината.

Така, 7 декември не е само
комеморативен датум, туку ден што спојува две
суштински поетски визији за македонската
култура: непоколебливата вера во човекот и
градењето на трајниот идентитет преку јазикот и
поезијата. Вапцаров и Конески остануваат, секој

simt că această chemare a mea
este cea mai îndrăzneță apucare spre viitor,
o îmbrățișare a sufletului tău, aş spune,
și tăioasă ca o lamă proaspăt ascuțită,
visând, fremătând, strigând:
adu-ți aminte de mine!

Prin această poezie, Koneski transformă
memoria într-o responsabilitate, iar orașul într-o
punte între trecut și viitor.

Astfel, 7 decembrie nu este doar o dată
comemorativă, ci o zi care reunește două viziuni
poetice esențiale pentru cultura macedoneană:
credința neclintită în om și construirea unei
identități durabile prin limbă și poezie. Vapčarov și
Koneski rămân, fiecare în felul său, repere ale unei
poezii care nu se retrage din lume, ci o luminează.

Marjan Mihajlov

на свој начин, светли точки на поезијата која не
се повлекува од светот, туку го осветлува.

Марјан Михајлов

ROMÂNIA

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Domnului deputat Ionel Stancu
Reprezentantul minorității macedonene în Parlamentul României
Asociația Macedonenilor din România

București, decembrie 2025

Stimate domnule Deputat,

Cu prilejul *Zilei Limbii Macedonene* vă transmit sincere felicitări, însoțite de urări de pace, succes și prosperitate dumneavoastră și minorității pe care o reprezentați în Parlamentul României.

Sunteți o comunitate valoroasă în societatea noastră, la a cărei dezvoltare contribuiți activ, deschizând noi oportunități pentru tinerii care învață să trăiască într-o societate diversă, pluralistă și solidară. Vă mulțumesc pentru contribuția macedonenilor la îmbogățirea dialogului dintre etnii și culturi din România, pentru cultivarea dialogului, a cunoașterii reciproce și a valorilor democratice și europene.

Vă doresc ca Ziua dedicată limbii macedonene să fie, pentru întreaga minoritate pe care o reprezentați, un prilej de bucurie comunitară, o oportunitate de a transmite noilor generații un patrimoniu valoros, mobilizând deopotrivă creativitatea și acțiunea necesare pentru progresul tuturor macedonenilor din România.

Președintele României
Nicușor Dan

На пратеникот Јонел Станку
Претставник на македонското малцинство во Парламентот на Романија
Друштвото на Македонците од Романија

Букурешт, декември 2025 година

Почитуван господине Пратеник,

По повод Денот на македонскиот јазик Ви упатувам искрени честитки, придружени со желби за мир, успех и благосостојба Вам и на малцинството кое го претставувате во Парламентот на Романија.

Вие сте вредна заедница во нашето општество, во чиј развој активно придонесувате, отворајќи нови можности за младите кои учат да живеат во разновидно, плуралистичко и солидарно општество. Ви благодарам за придонесот на Македонците во збогатувањето на дијалогот меѓу етносите и културите во Романија, за негувањето на дијалогот, взаемното запознавање и демократските и европските вредности.

Ви посакувам Денот посветен на македонскиот јазик да биде, за целото малцинство кое го претставувате, повод за заедничка радост, можност за пренесување на вредно наследство на новите генерации, поттикнувајќи ја истовремено креативноста и дејствувањето неопходни за напредокот на сите Македонци во Романија.

Претседател на Романија
Никушор Дан

МАКЕДОНКА СО ГАЛИЧКИ КОРЕНИ ГО ПРОМОВИРАШЕ СВОЈОТ ПРВ ТОМ НА ГАУДЕАМУС 2025

Жива атмосфера, бројна публика и искрени емоции – така може да се опише моментот кога, во вториот ден од XXXV издание на Саемот на книгата „Гаудеамус“, Катарина Сфиеа Димчевиќ, македонка родена во Романија, но со семејни корени и во Галичник, го промовираше својот прв том, *Од животот на една македонка од Романија*. Промоцијата се одржа на специјално уредениот простор за книжевни претставувања, сместен во близина на зоната посветена на Депарتمانот за меѓуетнички односи, каде што беа присутни повеќето организации на националните малцинства.

Настанот ги обедини членовите на македонската заедница, читатели заинтересирани за идентитетска литература, претставници на други малцинства и посетители на саемот привлечени од приказната на авторката. Разговорите ја истакнаа важноста на колективната меморија и улогата на личните наративи во зачувувањето на културниот идентитет. Катарина Сфиеа Димчевиќ со

O MACEDONEANCĂ CU ORIGINI GALIČENE ȘI-A LANSAT PRIMUL VOLUM LA GAUDEAMUS 2025

Atmosferă vibrantă, public numeros și emoție autentică – astfel poate fi descris momentul în care, în a doua zi a Târgului de Carte Gaudeamus editia a XXXV-a, Katerina Sfiea Dimcevici, o macedoneancă născută în România, dar cu rădăcini familiale și în Galičnik, și-a lansat primul volum, *Din viața unei macedonence din România*. Lansarea a avut loc la standul special amenajat pentru prezentări de carte, amplasat în apropierea zonei dedicate Departamentului pentru Relații Interetnice, unde au fost prezente majoritatea organizațiilor minorităților naționale.

Evenimentul a reunit membri ai comunității macedonene, cititori interesați de literatura identitară, reprezentanți ai altor minorități și vizitatori ai târgului atrași de povestea autoarei. Discuțiile au scos în evidență importanța memoriei colective și rolul narațiunilor personale în păstrarea identității culturale. Katerina Sfiea Dimcevici a vorbit cu emoție despre originile familiei sale din Galičnik, precizând că, deși s-a născut în România, moștenirea culturală și afectivă venită din satul strămoșilor ei a reprezentat un reper constant în formarea ei.

емоции зборуваше за потеклото на своето семејство од Галичник, нагласувајќи дека, иако е родена во Романија, културното и емоционалното наследство од селото на нејзините предци претставувало постојана котва во нејзиното оформување.

Томот, искрено сведоштво за животот на една македонка порасната во Романија, го привлече вниманието на публиката преку автентичноста на приказната и преку начинот на кој го реконструира семејниот свет обележан од традиции, мајчин јазик и внимателно сочувани обичаи. Многумина од присутните се препознаа во темите на делото: припадноста кон заедницата, обновувањето на традициите и почитувањето на наследените вредности.

Настанот ја истакна една нова, женска гласност од македонската заедница, придонесувајќи кон разновидноста и видливоста на културните творештва на малцинствата. Средбата заврши со сесија за автограми и топли разговори меѓу авторката и читателите, кои ја изразија својата благодарност за храброста и искреноста на еден литературен дебитант што ја осветлува семејната и заедничката историја – сè уште недоволно позната. Моментот претставуваше вистинска прослава за македонците од Романија,

Volumul, o mărturie sinceră despre viața unei femei macedonene crescută în România, a atras atenția publicului prin autenticitatea poveștii și prin modul în care reconstituie universul familial marcat de tradiții, limba maternă și obiceiuri păstrate cu grijă. Mulți dintre cei prezenți s-au regăsit în temele lucrării: apartenența la o comunitate, recuperarea tradițiilor și respectul față de valorile moștenite.

Evenimentul a adus în atenție o voce nouă, feminină, provenită din comunitatea macedoneană, contribuind la diversificarea și vizibilitatea creațiilor culturale ale minorităților. Întâlnirea s-a încheiat cu o sesiune de autografe și dialoguri calde între autoare și cititori, aceștia exprimându-și aprecierea față de curajul și sinceritatea unui debut literar care luminează o istorie familială și comunitară încă prea puțin cunoscută. Momentul a fost unul de sărbătoare pentru macedonenii din România, confirmând interesul crescut pentru literatura cu tematică identitară.

Prin această lansare desfășurată la standul special amenajat pentru evenimente de la Gaudeamus, povestea unei macedonence cu origini galičene a ajuns la un public numeros, reafirmând importanța participării culturale în cadrul celui mai mare târg de carte din România.

Laura Rogobete

ASOCIAȚIA MACEDONENILOR DIN ROMÂNIA
ДРУШТВОТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ОД РОМАНИЈА

LANSARE de CARTE

În cadrul târgului de carte Gaudeamus,
Romexpo, B2, spațiul Eugen Preda,
joi 4 decembrie
începând cu 19:20

Pavilionul B2

потврдувајќи го зголемениот интерес за литературата со идентитетска тематика.

Со ова претставување, одржано на специјалниот простор за промоции на Гаудеамус, приказната на една македонка со

галички корени стигна до бројна публика, уште еднаш потврдувајќи ја важноста на културното учество во рамките на најголемиот саем на книгата во Романија.

Лаура Поровете

ВО ИСЧЕКУВАЊЕ НА ДЕДО МРАЗ

Во Крајова, атмосферата на подготовките за празниците годинава беше исполнета со возбудата на децата од македонско потекло, кои посакаа на Дедо Мраз да му испратат посебна покана, надевајќи се дека така ќе дојде побрзо. Наместо едноставно чекање, тие решија да го претворат моментот во вистинска приредба, каде музиката, насмевките и традицијата ќе зборуваат во нивно име.

Уште пред многу денови, најмалите вредно вежбаа со голема грижа и ентузијазам.

ÎN AȘTEPTAREA MOȘULUI

La Craiova, atmosfera pregătirilor pentru sărbători a fost umplută anul acesta de emoția copiilor etnici macedoneni, care au dorit să îi transmită lui Moș Crăciun o invitație specială, sperând că astfel va veni mai repede. În locul unei simple așteptări, ei au hotărât să transforme momentul într-o serbare adevărată, în care muzica, zâmbetele și tradiția să vorbească în numele lor.

Cu multe zile înainte, micuții au repetat cu grijă și entuziasm un scurt program artistic. Pentru ei, nu era important doar să fie pregătiți, ci să ofere ceva din sufletul lor, ceva care să îl cheme pe Moșul mult dorit. Au ales trei melodii îndrăgite, pe

За нив, не беше важно само да бидат подготвени, туку и да подарат нешто од своето срце – нешто што ќе го повика Дедо Мраз побрзо да пристигне. Тие избраа три омиленни песни, добро познати во заедницата, секоја со свој посебен шарм и значење.

На денот на приредбата, салата се исполни со родители, баби, дедовци и членови на заедницата, а детската возбуда стана заразна. Кога се собраа на сцената, едно од дечињата со храбар и топол глас рече: *„Ние подготвивме три песни за Дедо Мраз. Ќе ги испееме за да нè слушне и да дојде побрзо кај нас.“*

Така започна приредбата.

Тие ја започнаа првата песна со невиност и светлина, како разигран повик до Дедо Мраз. Салата целосно замолкна, оставајќи простор за нивните чисти гласови, полни со радост и нетрпение. Втората песна ја исполни просторијата со енергија, ритам и детски елан, претворајќи го чекањето во вистинска свеченост. Додека пееја, се чинеше дека секој стих малку ја подига завесата меѓу сонот и реалноста.

ЦЕЛА ЗЕМЈА НЕКА ЧУЕ

Цела земја нека чуе,
фа-ла-ла- ла-ла- ла-ла- ла-ла,

хор од ангели се слуша,
фа-ла-ла- ла-ла- ла-ла- ла-ла,

Синот Божји дар од небо,
фа-ла-ла- ла-ла- ла-ла- ла-ла,

да Го славиме со песна,

care le-au cântat de nenumărate ori în comunitate, fiecare având un farmec aparte și semnificații dragi lor.

În ziua serbării, sala s-a umplut de părinți, bunici și membri ai comunității, iar emoția copiilor a devenit molipsitoare. Când s-au adunat pe scenă, unul dintre micuți a spus cu voce curajoasă și caldă: *„Noi am pregătit trei cântece pentru Moș Crăciun. Le cântăm ca să ne audă și să vină mai repede la noi.“*

A fost momentul care a deschis serbarea.

Au început cu primul cântec, interpretat cu inocență și lumină, ca o chemare jucăușă adresată Moșului. Sala s-a liniștit complet, lăsând loc glasurilor lor curate, pline de bucurie și nerăbdare. Al doilea cântec a umplut încăperea de energie, ritm și entuziasm copilăresc, transformând așteptarea într-o adevărată sărbătoare. În timp ce cântau, părea că fiecare vers ridică parcă puțin mai mult perdeaua dintre vis și realitate.

SĂ AUDĂ ÎNTREAGA ȚARĂ

Să audă întreaga țară,
tra-la-la- la-la- la-la- la-la,

se aude un cor de îngeri,
tra-la-la- la-la- la-la- la-la,

Fiul lui Dumnezeu, dar din cer,
tra-la-la- la-la- la-la- la-la,

să-L slăvim prin cântare,
tra-la-la- la-la- la-la- la-la.

CERUL ȘI PĂMÂNTUL

Cerul și pământul (de două ori) sunt unite acum,

фа-ла-ла- ла-ла- ла-ла- ла-ла.

НЕБО И ЗЕМЈА

Небо и земја (x2) сплотени се сега,
ангели носат (x2) на луѓето радост.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

Во Витлеем (x2) има добра новост,
Чистата Дева (x2) свето Дете роди.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

Словото Божјо (x2) зеде наше тело,
сонцето светло (x2) засветли со правда.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

Ангели служат (x2) на Царот новороден
и во вертепот (x2) Му чинат според волја.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

Тројца цареви (x2) идат од далек исток,

îngerii aduc (de două ori) oamenilor bucurie.
Hristos S-a născut, Dumnezeu este în trup,
îngerii cântă, regii vin,
îi aduc daruri, păstorii se minunează,
povestesc minunea.

În Betleem (de două ori) este o veste bună,
Curata Fecioară (de două ori) a născut Sfântul Prunc.
Hristos S-a născut, Dumnezeu este în trup,
îngerii cântă, regii vin,
îi aduc daruri, păstorii se minunează,
povestesc minunea.

Cuvântul lui Dumnezeu (de două ori) a luat trupul nostru,
soarele luminos (de două ori) a strălucit cu dreptate.
Hristos S-a născut, Dumnezeu este în trup,
îngerii cântă, regii vin,
îi aduc daruri, păstorii se minunează,
povestesc minunea.

Îngerii slujesc (de două ori) Împăratului nou-născut
și în peșteră (de două ori) îi slujesc după voia Lui.
Hristos S-a născut, Dumnezeu este în trup,
îngerii cântă, regii vin,
îi aduc daruri, păstorii se minunează,
povestesc minunea.

Trei regi (de două ori) vin din îndepărtatul Răsărit,
smirnă și tămâie (de două ori) și aur îi aduc.
Hristos S-a născut, Dumnezeu este în trup,

смирна и ливан (x2) и злато тие носат.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

И ние поклон (x2) да дадеме на Бога,
слава во вишних (x2) пеејќи Му сложно.
Христос се роди, Бог е во тело,
ангелите пеат, царевите идат,
дарови Му носат, пастири се чудат,
чудото го раскажуваат.

Третата песна го затвори настапот во
топла и емотивна нота, како ветување дека, без
разлика колку ќе трае чекањето, децата ќе
останат обединети, весели и подготвени да го
пречекаат со раширени раце. Нивните песни
станаа музичка покана, симболичен мост меѓу
нивните желби и магијата на Божиќ.

ХРИСТОС СЕ РАЃАТ, НА СВЕТОТ РАДОСТ!

Христос се раѓа - на светот радост,
на светот радост, на сите луѓе.

Ѕѓерии ڪънтъ, регии вин,
Ѕѓ адук дарури, пъстории се минунеъъ,
повестес минунеа.

Ѕѓ нои ѳнчинаре (де дoуъ ори) сђ адукем луй
Думнезеу,
славђ ѳнтру кеи де сус (де дoуъ ори) ڪънтънду-л ла
unison.

Hristos S-a нъсцут, Dumnezeu este ѳн труп,
Ѕѓерии ڪънтъ, регии вин,
Ѕѓ адук дарури, пъстории се минунеъъ,
повестес минунеа.

Cel de-al treilea ڪънтеc а ѳнчеиат моментул
ѳнтр-о нотђ ѳи емоѳионантђ, ca o promisiune а
faptului cђ, indiferent cђт аr dura аѳтептареа, copiii
vor рђмђне uniѳи, весели ѳи гата сђ-л ѳнтђмпине cu
brътеle deschise. Melodiile lor аu devenit аstfel o
invitaѳie muzicalђ, o punte simbolicђ ѳнтре dorinѳele
copiilor ѳи magia Crђciunului.

HRISTOS SE NAЅTE, LUMII BUCURIE!

Hristos Se нъсте – lumii bucurie,
lumii bucurie, tuturor oamenilor.

Четириесет дни и толку ноќи
Дева бдееше, топло молеше.

На крај е дојде време да родит,
та бргу барат баби да дојдет.

Баби да дојдет, миро да носет,
миро да носет, да е послужет.

Дури се најдет, дури да дојдет,
Марија Дева Христа Го роди.

Христа Го роди, Господ на сите,
Господ на сите - в пештера бедна.

В пештера бедна, ширна полјана,
ширна полјана, ко сонце блесна.

Ко сонце блесна, ко сјајна месечина,
ко сјајна месечина, на светот светлит.

Нек' светлит така и в' оваа кука
и в' оваа кука, на сета рода.

На сета рода мир да е дават,
мир да е дават, да множит љубов.

Да множит љубов за добри дела,
за добри дела, за сите ближни.

Христос се раѓат - на светот радост,
на светот радост, на сите луѓе.

Вечерта заврши со долг аплауз и со
искрена надеж дека Дедо Мраз навистина ја
слушал нивната песна-покана. За

Patruzeci de zile și tot atâtea nopți
Fecioara a privegheat, cald s-a rugat.

La urmă a venit vremea să nască
și degrabă au cerut să vină moașele.

Să vină moașele, mir să aducă,
mir să aducă, ca să o slujească.

Până să fie găsite, până să vină,
Maria Fecioară pe Hristos L-a născut.

Pe Hristos L-a născut, Domnul tuturor,
Domnul tuturor – într-o peșteră săracă.

Într-o peșteră săracă, în câmpia largă,
în câmpia largă, ca soarele a strălucit.

Ca soarele a strălucit, ca luna luminoasă,
ca luna luminoasă, luminează lumea.

Să lumineze astfel și în această casă,
și în această casă, întregului neam.

Întregului neam pace să dăruiască,
pace să dăruiască, să sporească iubirea.

Să sporească iubirea pentru fapte bune,
pentru fapte bune, față de toți apropiații.

Hristos Se naște – lumii bucurie,
lumii bucurie, tuturor oamenilor.

Seara s-a încheiat cu aplauze îndelungate
și cu speranța sinceră că Moș Crăciun a auzit
chemarea lor. Pentru comunitatea macedoneană

македонската заедница во Крајова, оваа приредба беше повеќе од детски настан – беше потврда за традицијата, единството и едноставната радост што им дава смисла на зимските празници.

Венера Попеску

din Craiova, această serbare nu a fost doar un eveniment pentru copii, ci o reafirmare a tradițiilor, a unității și a bucuriei simple care dă sens sărbătorilor de iarnă.

Venera Popescu

ДРУШТВОТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ОД РОМАНИЈА ПРИСУТНО НА МАНИФЕСТАЦИИТЕ ПОСВЕТЕНИ НА ДЕНОТ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

Друштвото на Македонците од Романија учествуваше, во текот на декември 2025 година, на две одделни манифестации посветени на

ASOCIAȚIA MACEDONENILOR DIN ROMÂNIA, PREZENTĂ LA MANIFESTĂRILE DEDICATE ZILEI MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Asociația Macedonenilor din România a participat, în cursul lunii decembrie 2025, la două manifestări distincte dedicate Zilei Minorităților

Деда Мраз; Денот на Националните Малцинства - Moș Crăciun; Ziua Minorităților Naționale

Денот на националните малцинства, организирани од Департманот за меѓуетнички односи, при што секоја од нив имаше сопствена рамка, профил и значење за етничките заедници во Романија. Настаните се одржаа на 17 декември, во Палатата на Парламентот, и на 18 октомври, во Националниот музеј на селото „Димитрие Густџ“ во Букурешт.

На 17 декември 2025 година, Друштвото на Македонците од Романија беше присутно на официјалните манифестации организирани во Палатата на Парламентот, во институционална рамка од национално ниво. AMP беше претставено од делегација составена од: Јонел Станку, пратеник и претставник на македонското малцинство во романскиот Парламент, Еуген Гергел, секретар на ДМР, Мариана Венера Попеску, извршен директор на ДМР, и Ѓорѓи Ивановски, заменски член во Управниот одбор на ТВР.

Манифестацијата од 17 декември опфати свечена средба, официјални обраќања од претставници на државните институции, како и отворање на изложбата на фотографии „Заедница. Мултикултурност. Развој“, реализирана од Департманот за меѓуетнички односи. Настанот го потенцираше значењето на националните малцинства во јавниот живот на Романија, меѓуетничкиот дијалог и придонесот на етничките заедници во зајакнувањето на демократските и европските вредности. Присуството на делегацијата на ДМР имаше за цел официјално претставување на

Национале, организирани од Департманот за Релации Интеретнички, fiecare având un cadru, un profil și o semnificație proprie pentru comunitățile etnice din România. Evenimentele s-au desfășurat în datele de 17 decembrie, la Palatul Parlamentului, respectiv 18 decembrie, la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București.

În data de 17 decembrie 2025, Asociația Macedonenilor din România a fost prezentă la manifestările oficiale organizate la Palatul Parlamentului, într-un cadru instituțional de nivel național. AMR a fost reprezentată de o delegație formată din Ionel Stancu, deputat și reprezentant al minorității macedonene în Parlamentul României, Eugen Gherghel, secretar al Asociației Macedonenilor din România, Mariana Venera Popescu, director executiv al AMR, și Gjorgji Ivanovski, membru supleant în Consiliul de Administrație al SRTV.

Manifestarea din 17 decembrie a inclus o reuniune festivă, mesaje oficiale transmise de reprezentanți ai instituțiilor statului, precum și vernisajul expoziției de fotografie intitulată „Comunitate. Multiculturalitate. Dezvoltare”, realizată de Departamentul pentru Relații Interetnice. Evenimentul a pus accent pe rolul minorităților naționale în viața publică din România, pe dialogul interetnic și pe contribuția comunităților etnice la consolidarea valorilor democratice și europene. Prezența delegației AMR a avut ca scop reprezentarea comunității macedonene într-un cadru instituțional oficial și reafirmarea parteneriatului cu autoritățile statului și cu celelalte

македонската заедница и реafirмирање на партнерството со државните институции и со другите организации на националните малцинства.

Одвоено од овој настан, на 18 октомври 2025 година, ДМР учествуваше на културните манифестации организирани од Депарتمانот за меѓуетнички односи во Националниот музеј на селото „Димитрие Густѝ“ во Букурешт. Настанот беше претежно културен и ги обедини уметничките ансамбли на националните малцинства, занаетчи и широката публика, во рамка посветена на промоцијата на нематеријалното културно наследство.

На манифестацијата од 18 октомври, ДМР беше претставено од делегација од четири лица – двајца вработени во здружението, инволвирани во координацијата и институционалното претставување, и две членки на Ансамблот „Сонте“, кои изведоа уметнички настап посветен на македонската заедница. Уметничката интерпретација придонесе кон претставување на македонската музичка традиција пред разновидна публика, а присуството на ансамблот ја истакна улогата на

организации на малцинствата.

Distinct de acest eveniment, în data de 18 decembrie 2025, Asociația Macedonenilor din România a participat la manifestările culturale organizate de Departamentul pentru Relații Interetnice la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București. Evenimentul a avut un caracter preponderent cultural și a reunit ansambluri artistice ale minorităților naționale, meșteri artizani și public larg, într-un cadru dedicat promovării patrimoniului cultural imaterial.

La manifestarea din 18 decembrie, AMR a fost reprezentată de o delegație formată din patru persoane, respectiv doi angajați ai asociației, implicați în coordonarea și reprezentarea instituțională, și două membre ale Ansamblului „Sonțe”, care au susținut un moment artistic dedicat comunității macedonene. Interpretarea artistică a contribuit la prezentarea tradițiilor muzicale macedonene în fața unui public divers, iar prezența ansamblului a evidențiat rolul culturii ca element esențial al dialogului intercultural.

În cadrul manifestării culturale de la Muzeul Satului a avut loc, de asemenea, vernisajul expoziției „Comunitate. Multiculturalitate.

културата како суштински елемент на интеркултурниот дијалог.

Во рамките на културната манифестација во Музејот на селото беше отворена и изложбата „Заедница. Мултикултурност. Развој“, во која беше вклучена и фотографија што прикажува момент од настапот на Ансамблот „Сонце“, со што беше потенциран придонесот на македонската заедница на овој настан.

Со учеството на овие две манифестации, реализирани во различни контексти – едниот институционален, во Палатата на Парламентот, а другиот културно-уметнички, во Националниот музеј на селото – ДМР обезбеди кохерентно и видливо присуство на македонската заедница во рамките на активностите посветени на Денот на националните малцинства. Овие учества ја истакнаа како институционалната димензија на претставување, така и културната промоција, придонесувајќи кон зацврстување на имиџот на

Dezvoltare”, în care a fost inclusă și o fotografie ce surprinde un moment din spectacolul susținut de Ansamblul „Sonte”, subliniind astfel contribuția comunității macedonene la eveniment.

Prin participarea la cele două manifestări, desfășurate în contexte diferite – unul instituțional, la Palatul Parlamentului, și unul cultural-artistic, la Muzeul Național al Satului – Asociația Macedonenilor din România a asigurat o prezență coerentă și vizibilă a comunității macedonene în cadrul acțiunilor dedicate Zilei Minorităților Naționale. Aceste participări au evidențiat atât dimensiunea de reprezentare instituțională, cât și cea de promovare culturală, contribuind la consolidarea imaginii AMR ca organizație activă, responsabilă și implicată constant în viața multiculturală a societății românești.

Laura Rogobete

AMP како активна, одговорна и континуирано ангажирана организација во мултикултурниот живот на романското општество.

Лаура Рогобете

НАСТАНИТЕ НА ПЕРИОДОТ

На 19 октомври, ДМР и оваа година со чест одговори на поканата упатена од Општина Баилешти, преку Одделението на Куќата на културата „Амза Пелеа“, да учествува на „Празникот на зајбарот и празот“, на Градскиот плоштад – настан што стана симбол на идентитетот и автентичниот дух на луѓето од овој крај. Овојпат, ДМР им претстави на посетителите неколку автентични македонски гастрономски специјалитети: тавче гравче (грав со колбаси), јадење од праз со свинско месо, ајвар и пита. За нас, етничките Македонци, беше вистинско задоволство да бидеме рамо до рамо со другите локални заедници и заедно да го збогатиме културното и гастрономското наследство на Олтенија!

На 25 октомври 2026 година, членовите на ДМР Темишвар повторно се собраа на акцијата „Ден на македонската култура“. Настанот, кој веќе стана репер, обедини различни генерации во простор на дијалог, знаење и радост од споделување традиции и вредности. Децата, но и возрасните, активно учествуваа во организираниите дискусии, тргнувајќи од публикациите издадени од ДМР и од статиите објавени во списанието „Македонецот“. Секоја прочитана страница и секоја споделена идеја отвори нови перспективи за македонскиот идентитет и за значењето на зачувувањето на едно богато

EVENIMENTELE PERIOADEI

În data de 19 octombrie AMR a răspuns cu onoare și invitației din acest an lansată de Primăria Municipiului Băilești, prin Compartimentul Casa de Cultură „Amza Pellea”, de a participa la ”Sărbătoarea Zăibărului și a Prazului”, în Piața Civică, un eveniment devenit simbol al identității și al spiritului autentic al oamenilor locului. De această dată, AMR a adus în fața vizitatorilor câteva preparate gastronomice autentice macedonene: tavce gravce (fasole cu cârnați), mâncare de praz cu carne de porc, ajvar, plăcinte. A fost o bucurie pentru noi, etnicii macedoneni, să ne aflăm alături de alte comunități locale și împreună să îmbogățim patrimoniul cultural și gastronomic oltenesc!

Data de 25 octombrie 2025 i-a găsit din nou împreună, pe membrii AMR Timișoara, la acțiunea ”Ziua culturii macedonene”. Evenimentul, devenit deja un reper, a adus la un loc generații diferite într-un spațiu al dialogului, al cunoașterii și al bucuriei de a împărtăși tradiții și valori. Copiii, dar și adulții, au participat activ la discuțiile organizate, pornind de la publicațiile realizate de AMR și de la articolele publicate în Revista Macedoneanul. Fiecare pagină citită, fiecare idee împărtășită a deschis noi perspective asupra identității macedonene și asupra importanței păstrării unei

културно наследство. Честитки до сите учесници за нивната посветеност и за постојаната поддршка на активностите, како и за нивната желба да ја одржат македонската култура жива!

Во месец ноември, во седиштето на ДМР во Букурешт, Николина Јованова, нашата нова професорка по македонски јазик, организираше специјален курс наменет за најмладите. Децата ги направија првите чекори во изучувањето на македонскиот јазик, запознавајќи ја азбуката, транскрипцијата, фонетиката и низа секојдневни изрази прилагодени на нивната возраст. Изговорот на овие изрази беше вежбан со голем ентузијазам, претворајќи го часот во пријатно, интерактивно и полно со енергија искуство. ДМР продолжува да вложува постојани напори за да ги зачува живи нашиот јазик и култура, осигурувајќи се дека тие се пренесуваат на новите генерации. Им благодариме на сите вклучени и, особено, на најмладите ученици за нивната љубопитност и желба за учење!

moșteniri culturale bogate. Felicitări tuturor participanților pentru implicare și sprijinul constant acordat activităților, dar și dorinței de a menține vie cultura macedoneană!

În luna noiembrie, la sediul AMR din București, Nikolina Jovanova, noua noastră profesoară de limba macedoneană, a organizat un curs special dedicat celor mici. Copiii au făcut primii pași în învățarea limbii macedonene, descoperind alfabetul, transcrierea, fonetica și o serie de expresii uzuale adaptate vârstei lor. Pronunția acestor expresii a fost exersată cu mult entuziasm, transformând lecția într-o experiență plăcută, interactivă și plină de energie. Asociația Macedonenilor din România continuă, astfel, să depună eforturi constante pentru a păstra vie limba și cultura noastră, asigurându-se că acestea sunt transmise noilor generații. Mulțumim tuturor celor implicați și, mai ales, micilor cursanți pentru curiozitate și dorința de a învăța!

Asociația Macedonenilor din România – Filiala Timișoara a organizat în data de 15

ДМР – Филијала Темишвар, на 15 ноември ја организираше акцијата „Знаменити личности од историјата на Македонија“, културен настан посветен на истакнатата личност Јане Сандански (18 мај 1872 – 22 април 1915).

Сметан во Македонија за национален херој и една од највлијателните револуционерни фигури на XX век, Сандански претставува симбол на борбата за слобода и идентитет. Во рамките на средбата, учесниците го читаа и списанието „Македонецот“, можност повторно да се откријат културата, историјата и вредностите на заедницата преку статиите напишани од нашите членови за настаните што се одржаа во текот на годината. ДМР продолжува да го промовира македонското наследство преку едукативни, културни и заеднички активности, чија цел е да ја зачуваат меморијата на личностите што ја обележале историјата на Македонија и да ги зајакнат врските меѓу членовите на заедницата.

Веќе 7 години, ДМР го одбележува овој ден со емоција и гордост. 8 декември 2018 година стана момент на референца за ДМР – тогаш за првпат официјално го прославивме Денот на Македонскиот јазик во Романија. Датумот не е случаен: за Македонците, 8 декември е поврзан со Свети Климент Охридски, заштитник на Македонија, на градот Охрид и на Македонската православна црква, – симболична фигура на културата и образованието. Овој ден беше воспоставен со Законот 214/27.07.2018, објавен во Службениот весник бр. 664/31.07.2018, по уникативната иницијатива на пратеничката на македонското малцинство во Романија (2016–2020), Мариана Венера Попеску.

Преку манифестациите организирани од АМР, македонскиот јазик останува жив, а заедницата го афирмира својот културен идентитет – важен елемент што ја зацврстува улогата на Македонците во романското општество, каде што уживаат почит и признание.

ДМР и оваа година го одбележа Денот на националните малцинства преку низа активности во рамките на филијалите низ целата земја. Во Темишвар, членовите на македонската заедница се собраа во свечена атмосфера, посветена на прославата на културната разновидност, етничкиот идентитет и вредностите кои се основата на хармоничното соживување во романското општество. Настанот беше вистински празник на традициите, во кој македонската музика,

ноемврие акцијата „Figuri de seamă în istoria Macedoniei“, un demers cultural dedicat personalității marcante Jane Sandanski (18 mai 1872 — 22 aprilie 1915). Considerat în Macedonia drept erou național și una dintre cele mai influente figuri revoluționare ale secolului XX, Sandanski a reprezentat un simbol al luptei pentru libertate și identitate. În cadrul întâlnirii, participanții au lecturat și Revista „Macedoneanul“, prilej de a redescoperi cultura, istoria și valorile comunității în articolele scrise de membrii noștri despre evenimentele ce au avut loc pe parcursul anului. AMR continuă să promoveze patrimoniul macedonean prin activități educative, culturale și comunitare, menite să păstreze vie memoria personalităților care au marcat istoria Macedoniei și să întărească legăturile dintre membrii comunității.

Asociația Macedonenilor din România marchează de 7 ani, această zi cu emoție și mândrie. 8 decembrie 2018 a devenit un moment de referință pentru AMR – atunci am celebrat, pentru prima dată, oficial, Ziua Limbii Macedonene în România. Data nu este aleasă întâmplător: pentru macedoneni, 8 decembrie este legată de Sfântul Clement din Ohrid, patronul Macedoniei de Nord, al orașului Ohrid și al Bisericii Ortodoxe Macedonene, dar și primul autor de limbă slavonă – o figură simbol a culturii și educației. Această zi a fost instituită prin Legea 214/27.07.2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 664/31.07.2018, la inițiativa unică a deputatului minorității macedonene din România (2016–2020), Mariana Venera Popescu. Prin manifestările organizate de AMR, limba macedoneană rămâne vie, iar comunitatea își afirmă identitatea culturală – un element important care întărește rolul macedonenilor în societatea românească, unde se bucură de apreciere și respect.

Asociația Macedonenilor din România a marcat și în acest an Ziua Minorităților Naționale printr-o serie de activități desfășurate în cadrul filialelor din întreaga țară. La Timișoara, membrii comunității macedonene s-au reunit într-un cadru festiv, dedicat celebrării diversității culturale, a identității etnice și a valorilor care stau la baza conviețuirii armonioase în societatea românească. Evenimentul a fost o adevărată sărbătoare a tradițiilor, în care muzica macedoneană, dansurile populare, obiceiurile autentice și graiul strămoșesc au adus în prim-plan bogăția patrimoniului cultural macedonean, transmis din generație în generație. Ziua Minorităților Naționale din România este sărbătorită anual la data de 18 decembrie, având o puternică semnificație internațională. La această dată, în anul 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat, prin

народните ора, автентичните обичаи и мајчиниот јазик ја претставила богатата културна ризница на Македонците, пренесувана од генерација на генерација.

Денот на националните малцинства во Романија се слави секоја година на 18 декември и има силно меѓународно значење. На овој датум, во 1992 година, Генералното собрание на Обединетите нации ја усвои резолуцијата „Декларација за правата на лицата кои припаѓаат на национални, етнички, верски и јазични малцинства“, фундаментален документ што ја нагласува важноста од заштита и промоција на правата на малцинствата, како што е наведено и на страницата на Департманот за меѓуетнички односи. Оваа Декларација нуди суштинска гаранција за почитување на идентитетот, културата, јазикот и традициите на малцинствата, придонесувајќи за зајакнување на принципите на еднаквост, толеранција и взаемна почит. Поради тоа,

резолуție, „Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice“, document fundamental care subliniază importanța protejării și promovării drepturilor minorităților, așa cum este menționat și pe site-ul Departamentului pentru Relații Interetnice. Această Declarație oferă o garanție esențială pentru respectarea identității, culturii, limbii și tradițiilor minorităților, contribuind la consolidarea principiilor de egalitate, toleranță și respect reciproc. Drept urmare, numeroase state au recunoscut valoarea acestui document internațional, desemnând ziua de 18 decembrie drept Ziua Minorităților Naționale.

Ana Gabriela Dănescu

многу држави ја препознаа вредноста на овој меѓународен документ, прогласувајќи го 18 декември за Ден на националните малцинства.

Ана Габриела Данеску

Д	Н	С	◀	октомври 2025	▶
С	1	18		Преп. Евмениј, еп. Гортински (VII)	
Ч	2	19		Мч-ци Трофим, Саватиј и Доримедонт (276)	
П	3	20		Вмч. Евстатиј Плакида, жена му Теописија и нивни	
С	4	21		Ап. од 70-те Кодрат (130)	
Н	5	22		Прор. Јона (VIII п.Х.), Свмч. Фока, еп. Синопски (11	
П	6	23		Зачнување на Пророкот, Претеча и Крстител Господ	
В	7	24		Првомч. рамноап. Текла (I)	
С	8	25		Преп. Ефросинија	
Ч	9	26		+Упокоение на апостолот и евангелист Јован Б	
П	10	27		Мч. Калистрат и неговата дружина: Гимнасиј и оста	
С	11	28		+Преп. Харитон Испов. (350)	
Н	12	29		Преп. Киријак отшелник (556)	
П	13	30		Свмч. Григориј епископ, просветител на Ерменија (3	
В	14	1		+Покров на Преса. Богородица	
С	15	2		Свмч. Кипријан, мц. Јустина и мч. Теокист (304)	
Ч	16	3		Свмч-ци Дионисиј Ареопегит, еп. Атински, Рустик п	
П	17	4		Свмч. Јеротеј, еп. Атински (I)	
С	18	5		Мц. Харитина (304)	
Н	19	6		+Апостол Тома (I)	
П	20	7		Мч-ци Сергеј и Вакх (303)	
В	21	8		Преп. Пелагија (457)	
С	22	9		+Ап. Јаков Алфеев (I)	
Ч	23	10		Мч-ци Евламп и Евламп (311)	
П	24	11		Ап. од 70-те Филип, еден од седумте апостоли (I)	
С	25	12		Мч-ци Пров, Тарах и Андроник (304)	
Н	26	13		На отците на Седмиот Вселенски Собор	
П	27	14		+Преп. Параскева (XI)	
В	28	15		Св. 40 Преподобномаченици битолски (1385)	
С	29	16		Мч. Лонгин стотника (I), при Крстот Господов	
Ч	30	17		Прор. Осиј (820 п.Х.)	
П	31	18		+Апостол и евангелист Лука (I)	

ОКТОМБРИЕ – BRUMĂREL

(11 de cîte zile are 11 ore, aveguta 13 ore)

1 M	(1) Acoperământul Maicii Domnului. Sf. Ap. Acazias; (2) Sf. Cuv. Ioan și Chiriac de la Biserican; Sf. Cuv. Rostas Malahul (Desfășura în peșce)	
2 J	Sf. Sfinții Mc. Ciprian; Sf. Mc. Iustin fecătora	
3 V	Sf. Sfinții Mc. Dionisie Areopagitul; Sf. Mc. Teodora	
4 S	(1) Sf. Preot Martirulac Damitra Sănilove; Sf. Sfinții Mc. Ierotea, episcopul Atonai	
5 D	(1) Sf. Cuv. Danil și Miral de la Mădăria Turnu; Sf. Mc. Iliada	
	Duminica a 19-a după Rusalii. Ap. 2 Corinteni 11, 31-33; 12, 1-9; Ev. Luca 6, 31-36 (Preșina de pe umera fătura răsturnată); glas 8, voce 6	
6 L	Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Eremida	
7 M	(1) Sf. Mari Mc. Serghe și Val; Sf. Mc. Iulian preotul, Chesarie diaconul și Polihronie	
8 M	Sf. Cuv. Petaghia și Talia	
9 J	Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Sf. Cuv. Andronia și Atanasia	
10 V	Sf. Mc. Evlampie și sora sa, Evlampia; Sf. Cuv. Varlaam și Teofil Mărturisitorii	
11 S	Sf. Ap. Filip, unul dintre cei 7 discipoli; Sf. Ier. Teofil Mărturisitorul, episcopul Niceei	
12 D	Sf. Mc. Preot Tama și Andronia; Sf. Ier. Cosma, episcopul Măntuiri	
	Duminica a 21-a după Rusalii (a Sfinților Părinți de la Sinodul al III-lea Ecumenic); Ap. Galateni 2, 16-20; al Sf. Părinți Tu J, 8-15; Ev. Luca 8, 5-19 (Părinții neîncredințabili); a Sf. Părinți Iona 17, 1-13 (Rugămintea lui Iona); glas 1, voce 7	
13 L	(1) Aducerea moștelor Sfântului Apostol Andrei la Iași; Sf. Mc. Carp, Păpă, Agaton, Agatonica și Flaronie	
14 M	(1) Sf. Cuv. Parascheva de la Iași; Sf. Mc. Nazaria, Ghurvoia, Protima de Chelara	
15 M	Sf. Sfinții Mc. Luvian, preotul din Amalibia	
16 J	Sf. Mc. Longhin Sutașul	
17 V	Sf. Prave Osea; Sf. Cuv. Mc. Andrei Căteșul	
18 S	Sf. Ap. și Evanghelist Luca; Sf. Mc. Maria cel Bărbat	
19 D	Sf. Preot Ioan; Sf. Mc. Uari Sf. Cleopatra; Sf. Cuv. Ioan de la Rila	
	Duminica a 20-a după Rusalii. Ap. Galateni 1, 11-19; Ev. Luca 7, 11-16 (Aducerea fiului văduvei din Saida); glas 2, voce 8	
20 L	Sf. Mare Mc. Arsenie; Sf. Cuv. Gherasim din Chelafonia	
21 M	(1) Sf. Cuv. Mărturisitorii Vlasie și Sofronie; Sf. Mc. Oprva; Sf. Preot Mărturisitorii Ioan din Golea și Moise Mădărie din Sibliv; Sf. Cuv. Iarion cel Mare	
22 M	Sf. Ier. Averhie, episcopul Ieropolii, cel însoțit cu Apostolii; Sf. 7 tineri din Efez	
23 J	Sf. Ap. Iacob, rudenia Domnului, întâi episcop al Ierusalimului; (2) Sf. Preot Acazie Constantin Sărbur; Sf. Cuv. Moacăie Răstornat	
24 V	Sf. Mare Moacăie Acazie; Sf. Mc. Marcu, Simin și Valentin	
25 S	Sf. Mc. Maron și Maron; Sf. Teofa	
26 D	(1) Sf. Mare Mc. Dimitrie, Izvârlitor de Mă	
	Duminica a 23-a după Rusalii. Ap. Efesci 2, 4-10; al Sfinților 2 Timotei 2, 1-10; Ev. Luca 8, 26-39 (Istocirea demonului din fața lui Obryzaesent); a Sfinților Iona 15, 17-27; 16, 1-2; glas 3, voce 9	
27 L	(1) Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Durureștilor (ale cărei amare te afli în Căminul Paracletei); Sf. Mc. Neuma	
28 M	(1) Sf. Ier. Iacint, mitropolitul Țării Românești; (2) Sf. Cuv. Teofana Bazarab; Sf. Mc. Terentia, soția sa, Neomila și cel 7 bit; Sf. Cuv. Ștefan Savaitul; Sf. Ier. Pimilian, episcopul Cezarei Capadociei	
29 M	Sf. Cuv. Mc. Anastasia Româna; Sf. Cuv. Antanie și Maria, neșoara sa	
30 J	Sf. Sfinții Mc. Zenovie, episcopul Ciliciei, și sora sa, Zenovia; Sf. Ap. Cleopa	
31 V	Sf. Ap. Apelle, Șahie, Amphie, Urban, Aronah și Navein; Sf. Mc. Esmah	

д	н	с	ноевври 2025
С	1	19	Преп. Прохор Пчиньски (XI)
Н	2	20	Вмч. Артемиј (362)
П	3	21	+Пренос на моштите на св. Иларион, еп. Мегле
В	4	22	Рамноап. Аверкиј, еп. Јераполски (167)
С	5	23	Апостол Јаков, брат Господов по плот (63)
Ч	6	24	Мч. Арета и други 4299 со него (523)
П	7	25	Мч-ци Маркијан и Мартириј, нотари Константинопол
С	8	26	+Вмч. Димитриј Солунски (306)
Н	9	27	Мч. Нестор Солунски (306)
П	10	28	Мч. Параскева (III)
В	11	29	Прмц. Анастасија Римјанка (III)
С	12	30	Свмч. Зиновј, еп. Егејски, и неговата сестра Зинов
Ч	13	31	Ап. од 70-те Стахиј, Амплиј, Урван, Наркис, Апелиј
П	14	1	Бессребреници и чудотворци Козма и Дамјан и нивн
С	15	2	Мч-ци Акиндин, Пигасиј, Афтониј, Елпидифор, Анем
Н	16	3	Обновување на храмот на св. Георгиј во Лида
П	17	4	Преп. Јоаникиј Велики (846)
В	18	5	Мч-ци Галактион и Епистимија (III)
С	19	6	Св. Павел, патријарх Константинополски, исповедни
Ч	20	7	Св. маченици во Митилина (III)
П	21	8	+Собор на Архистратиг Михаил и останатите б
С	22	9	Мч-ци Онисифор и Порфириј (284)
Н	23	10	Ап. од 70-те Ераст, Олимп, Родион, Сосипатр, Кварт
П	24	11	Вмч. Мина (304)
В	25	12	Св. Јован Милостив, патр. Александријски (620)
С	26	13	+Св. Јован Златоуст, архиеп. Константинополс
Ч	27	14	+Апостол Филип (I)
П	28	15	Мч-ци и исп. Гуриј, Самон (306) и Авиј (322)
С	29	16	+Апостол и евангелист Матеј (60)
Н	30	17	Св. Григориј чудотворец, еп. Неокесаријски (270)

NOIEMBRIE – BRUMAR

130 de zile, din care 10 care sâmburi 14 zile

1 S	Sf. doctori fără de arginț Cozma și Darnian, cei din Asia (Sâmbura anilor bisurieni -- Moșii de toamnă)
2 D	Sf. Mc. Achardin, Pymio, Adonate, Ehidilor și Antonodis Domnirea a 22-a după Ravalli , Ap. Colosim 4, 11-18; Ev. Luca 16, 19-33 (Singurul învățatut ca săracul Luca); Glas 4, verset 10
3 L	Sf. Sfântul Mc. Achepetia, coale și Alota;
4 M	Sf. Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mc. Nicandru și Barnou;
5 M	Sf. Mc. Gheorghe Mărturisitorul din Drama
6 J	Sf. Mc. Gheorghe și Epistimie
7 V	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
8 S	Sf. Cuv. Luca din Simila
9 D	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
10 L	Sf. Cuv. Luca din Simila
11 M	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
12 M	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
13 J	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
14 V	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
15 S	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, arhiepiscopul Constantinopolului;
16 D	Sf. Ap. și Evanghelist Matei Domnirea a 23-a după Ravalli , Ap. Colosim 4, 1-7; Ev. Luca 10, 25-37 (Pilda învățatutului mizeric, Glas 6, verset 1
17 L	Sf. Ier. Grigorie Taurinopolul, episcopul Neocesareei, și Ghionadie, arhiepiscopul Constantinopolului; Sf. Cuv. Lasar Zugravul;
18 M	Sf. Mc. Platon, Roman și Zahou
19 M	Sf. Platon Avdiu; Sf. Mc. Vasile
20 J	Sf. Cuv. Grigorie Dorobanțul; Sf. Mc. Vasile;
21 V	Sf. Ier. Proclu, arhiepiscopul Constantinopolului
22 S	Sf. Ap. Timon, Archiep, Simion și Ardia; Sf. Mc. Casilla (Deslegare în puzia)
23 D	Sf. Cuv. Antonie de la Iezerul Vălcii; Sf. Ier. Gheorghe, episcopul Simila, și Grigorie, episcopul Argeșului (Deslegare în puzia)
24 L	Sf. Ier. Grigorie Taurinopolul, episcopul Neocesareei, și Ghionadie, arhiepiscopul Constantinopolului; Sf. Cuv. Lasar Zugravul;
25 M	Sf. Mc. Platon, Roman și Zahou
26 M	Sf. Platon Avdiu; Sf. Mc. Vasile
27 J	Sf. Cuv. Grigorie Dorobanțul; Sf. Mc. Vasile;
28 V	Sf. Ier. Proclu, arhiepiscopul Constantinopolului
29 S	Sf. Ap. Timon, Archiep, Simion și Ardia; Sf. Mc. Casilla (Deslegare în puzia)
30 D	Sf. Ap. Andrei cel întâi chemat, Ocrotitorul Românilor; Sf. Ier. Andrei Saguna, mitropolitul Transilvaniei; Domnirea a 24-a după Ravalli , Ap. Colosim 3, 12-16; al Sf. Ap. Andrei 1 Corinteni 4, 9-16; Ev. Luca 18, 18-27 (Dreptul lui - Simion mizeric); a Sf. Ap. Andrei Iuan 1, 35-51; Glas 8, verset 1

Д	Н	С	декември 2025
П	1	19	Мч. Платон (302)
В	2	19	Прор. Авиј (од 12-те) (IX п.Х.)
С	3	20	Преп. Григориј Декаполит (816)
Ч	4	21	Воведение во храм на Пресвета Богородица
П	5	22	Ап. од 70-те Филимон и Архип и мч. рамноап. Анфим
С	6	23	Св. Амфилохиј, еп. Иконијски (после 394)
Н	7	24	Вмч. Екатерина (313)
П	8	25	Св. Климент Охридски (916)
В	9	26	Преп. Алипиј столпник (640)
С	10	27	Вмч. Јаков Персиец (421)
Ч	11	28	+Св. 15 свмч. Тивериополски (IV)
П	12	29	Мч. Парамон и со него 370 маченици (250)
С	13	30	+Апостол Андреј Првповикан (62)
Н	14	1	Прор. Наум (VII п.Х.)
П	15	2	Прор. Авакум (VII-VI п.Х.)
В	16	3	Прор. Софониј (605 п.Х.)
С	17	4	Вмч-ки Варвара и Јулијана (306)
Ч	18	5	+Преп. Сава Освештен (532)
П	19	6	+Св. Николај, архиеп. на Мира Ликијска, чудот
С	20	7	Св. Аверосиј, еп. Медиолански (397)
Н	21	8	Преп. Патапиј (VII)
П	22	9	Зачнување на св. Ана, мајката на Пресвета Богород
В	23	10	Мч-ци Миня, Ермоген и Евграф (313)
С	24	11	Преп. Даниил Столпник (490)
Ч	25	12	Св. Спиридон, еп. Тримитунтски, чудотворец (348)
П	26	13	+Мч-ци Евстратиј, Авксентиј, Евгениј, Мардари
С	27	14	Мч-ци Тирс, Левкиј, Филимон, Аполиниј, Аријан и К
Н	28	15	Свмч. Елефтериј, еп. Илиријски, неговата мајка мч.
П	29	16	Прор. Агеј (500 п.Х.), Мч. Марин Римски (III)
В	30	17	Прор. Даниил и трите момчиња: Ананиј, Азариј и Ми
С	31	18	Мч-ци Севастијан и тие со него (287)

DECEMBRIE – UNDREA

(31 de zile, din care 9 zile, sâmburi 15 zile)

1 L	Sf. Protop Naum; Sf. Fărae cel Mădărit (Tălmăcit)
2 M	?) Sf. Cuv. Păble și Ciroa de la Sihăstria; Sf. Protop Avacum; Sf. Mc. Miroși; Sf. Cuv. Porfirie Călugărean; Sf. Ier. Solomon, arhiepiscopul Eșcolui (Dălegare la pește)
3 M	?) Sf. Cuv. Gheorghe de la Cărlia și Căldărman; Sf. Protop Sofonie
4 J	? Sf. Mare Mc. Varvara; Sf. Cuv. Ioan Ermăsechin (Dălegare la pește)
5 V	?) Sf. Cuv. Sara cel Sfînit
6 S	?) Sf. Ier. Niclae, arhiepiscopul Mirelor Lăbile; Începutul de minuni (Dălegare la pește)
7 D	?) Sf. Mc. Fânăria de la Cărlia de Argeș; Sf. Ier. Ambrosie, episcopul Moldovei (Dălegare la pește); Duminică a 27-a după Nașterea Ap. Efremi 6, 10-17, Ev. Luca 11, 10-17 (Yhohannan întru gubărie); glas 1, vocea 4
8 L	Sf. Cuv. Păpărie; Sf. Ap. Căzar, Tibie și Oskifor
9 M	Zămisirea Sfatei Fetele Maria de către Sf. Ana; Sf. Protop Ana, mama Protopului Samuel (Dălegare la pește)
10 M	Sf. Mc. Mina, Ermoghe și Evgraf
11 J	Sf. Cuv. Daniil Stălpnicul și Lăsa cel Nău
12 V	?) Sf. Ier. Spiridon, episcopul Trinității; Începutul de minuni
13 S	?) Sf. Ier. Dosoftei, mitropolitul Moldovei; ? Sf. Mari Mc. Eufrosie, Avacantie, Evghenie, Mardarie și Oreste; Sf. Mc. Lucia din Siracusa (Dălegare la pește)
14 D	Sf. Mc. Titi, Calixt, Filimon și Apolinie (Dălegare la pește); Duminică a 28-a după Nașterea Ap. Efremi 11, 9-10; 12-13, Ev. Luca 14, 16-24 (Păble celor răfăși la cină); glas 2, vocea 1
15 L	Sf. Sânta Mc. Elefterie, episcopul Mirei; Sf. Mc. Asila și Suzana; Sf. Cuv. Pavel din Laino
16 M	Sf. Protop Agheu; Sf. Teofana împărăteasa
17 M	Sf. Protop Daniil și Sfîniți trei tineri: Anania, Azana și Mănuș
18 J	?) Sf. Cuv. Daniil Săbăstrie; Sf. Mc. Sefetian și Zor; Sf. Ier. Macarie, arhiepiscopul Ierusalimului (Dălegare la pește)
19 V	Sf. Mc. Bonifatie; Sf. Aglaia; Sf. Ier. Gricentie, episcopul Etiopiei
20 S	Începutul minunilor Nașterii Domnului; Sf. Sfîniți Mc. Iegatie Teoforul, episcopul Antiohiei; ? Sf. Cuv. Serafim cel Răbdător de la Sămăria de Sus
21 D	Sf. Mc. Iuliana din Nicomidia; Sf. Mc. Teoctiste; Duminică a 29-a după Nașterea Domnului (în Sf. Păvăli după timp al Domnului); Ap. Efrem 11, 9-10; 12-13, Ev. Matei 1, 1-25 (Dălegare la pește); glas 1, vocea 6
22 L	?) Sf. Ier. Petru Răvniță, mitropolitul Kireului; Sf. Mare Mc. Ananiasa
23 M	Sfîniți 10 Mădăriti din Cărlia; Sf. Ier. Pavel, arhiepiscopul Neodăregiei
24 M	Sf. Cuv. Mc. Eugenia Călugăreană
25 J	(?) Nașterea Domnului (Cărlia)
26 V	?) Sărbătorul Mădărit Domnului; ? Sf. Cuv. Nicodim cel Sfînit de la Tirmana; ? Sf. Cuv. Mc. Gheorghe de la Tirmana (Ierusalim)
27 S	? Sf. Ap., Începutul Mc. și Arhidăscul Ștefan; Sf. Cuv. Teodor Mădăreanul
28 D	Sfîniți 20 Mădăriti din Nicomidia; Duminică după Nașterea Domnului (în Sfînișii lui Iulian); Începutul minunilor Nașterii Domnului; Ap. Galatari 1, 11-19; Ev. Matei 2, 13-23 (Păvăli în Egipt); glas 4, vocea 7
29 L	Sfîniți 14 Mădăriti din portența lui Irod; Sf. Cuv. Marcu și Tadeu
30 M	Sf. Mc. Ania fecalora
31 M	Începutul minunilor Nașterii Domnului; ? Sf. Mc. Hermie; Sf. Cuv. Sălașie Romană (Ierusalim); Începutul minunilor Nașterii Domnului

Друштвото на Македонците од Романија купува традиционални македонски објекти односно објекти како: народни носии (чорапи, елеци, кошули, опинци, појаси, фоти и слично) објекти за домаќинството (разбој за ткаење, килими, рачни работи везени, чејз и сл) како и мал и голем традиционален намештај од домаќинството на македонците (сандак за чеиз, кебиња, маси, столици и слично). Повеќе информации можете да најдете во просториите на Друштвото во Букурешт, ул.Томас Масарик, бр.29, сек.2, телефон за врски 021-212.09.22 или 0722.251.947.

Редакција

Asociația Macedonenilor din România achiziționează diverse obiecte tradiționale macedonene, cum ar fi: costume tradiționale (ciorapi, ilicuri, cămăși, opinci, bete, fote, etc.), obiecte de uz casnic (război de țesut, chilimuri, covoare, pături, etc.), precum și mic și mare mobilier tradițional gospodăriilor macedonene (ladă de zestre, paturi, mese, scaune și altele). Mai multe informații pot fi aflate la sediul din București, strada Thomas Masaryk, nr. 29, sector 2, telefoane de contact: 021-212.09.22 sau 0722.251.947.

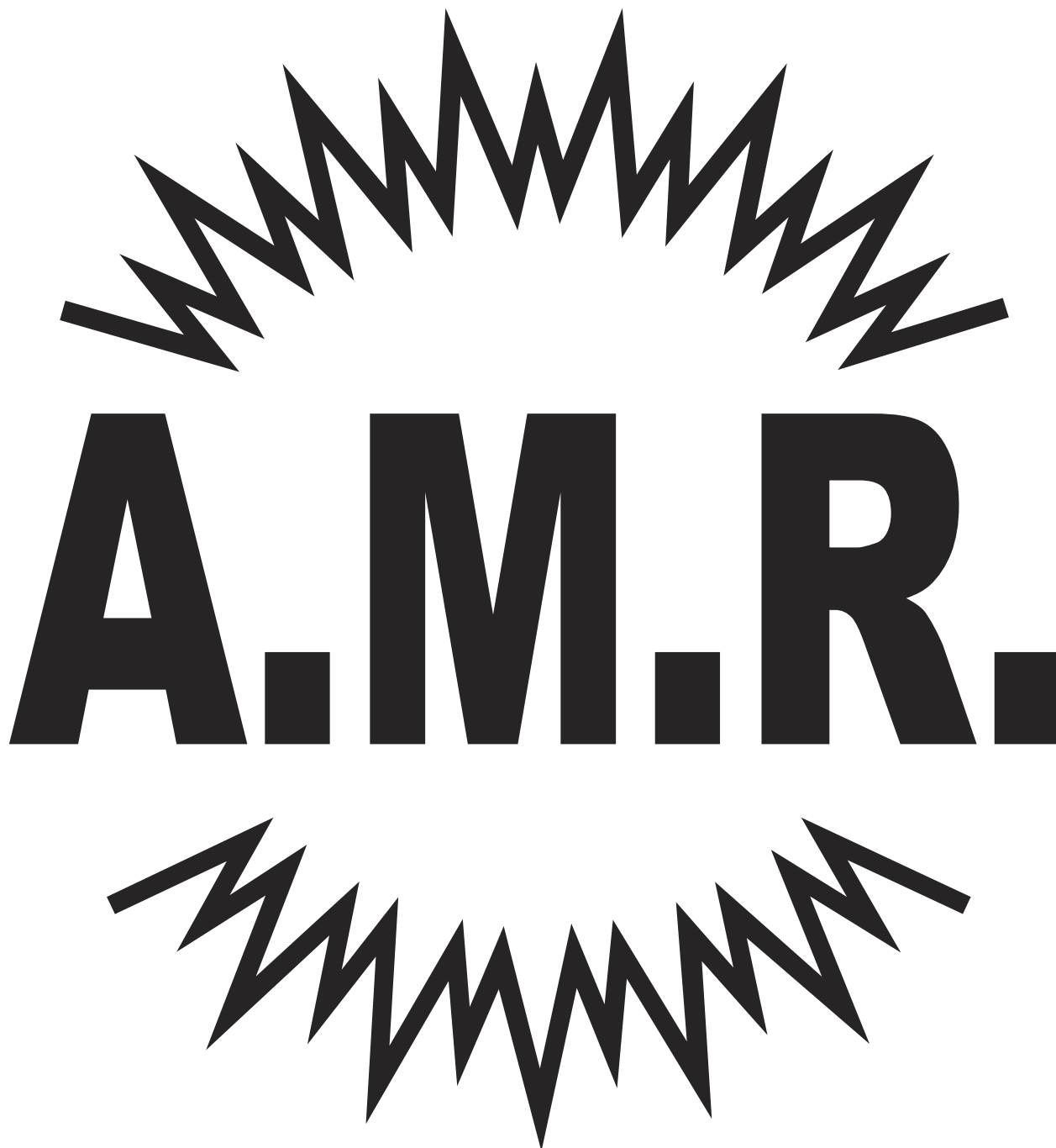
Redacția

СОДРЖИНА:

Романско - македонски интерференции	2 - 6
Цар Самоил	6 - 9
11 октомври	9 - 12
Свечен говор	12 - 13
Кресненско Востание	13 - 17
Саем на книга Хунедоара	17 - 19
Потпис	19 - 21
Ослободување на Скопје	21 - 23
Говорот на Претседателот	23 - 24
Јустиниан Велики	24 - 26
Вардарски баталјон	26 - 30
Уставот на Република Македонија	30 - 31
Потврдување македонски јазик	31 - 34
Големото Обединување	34 - 37
7 Декември	37 - 40
Порака од Претседателот на Романија -	41 - 42
Промоција на книга	42 - 44
Деда Мраз	44 - 49
Денот на Националните Малцинства	49 - 52
Настаните на Периодот	52 - 55
Православен календар	56 - 58
Огласи	59

CONȚINUT:

Interferențe româno - macedonene	2 - 6
Țarul Samoil	6 - 9
11 Octombrie	9 - 12
Discurs omagial	12 - 13
Răscoala de la Cresna	13 - 17
Salon Hunedorean al cărții	17 - 19
Semnătură	19 - 21
Eliberarea orașului Skopje	21 - 23
Discursul Președintei	23 - 24
Iustinian Cel Mare	24 - 26
Batalionul din Vardar	26 - 30
Constituția Republicii Macedonia	30 - 31
Confirmarea limbii macedonene	31 - 34
Marea Unire	34 - 37
7 Decembrie	37 - 40
Mesaj de la Președintele României	41 - 42
Lansare de carte	42 - 44
Moș Crăciun	44 - 49
Ziua Minorității Naționale	49 - 52
Evenimentele perioadei	52 - 55
Calendar ortodox	56 - 58
Anunțuri	59

*Publicație editată de Asociația Macedonenilor din România, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru
Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României
Публикација издадена од Друштвото на Македонците во Романија—со подршка на Владата на Романија -
Сектор за меѓуетнички односи во рамките на Генералниот секретаријат на Владата на Романија*

ISSN: 1582-831x

COMITETUL DE REDACȚIE

Redactor Șef: Mihajlov Marjan
Redactor: Rogobete Cristescu Laura Elen
Tehnoredactare computerizată: Rogobete Cristescu Laura Elen
contact@asociatia-macedonenilor.ro

SEDIUL SOCIAL AL ASOCIAȚIEI:

București, sector 2, strada Thomas Masaryk, nr. 29
Telefon: 0374-951.911
contact@asociatia-macedonenilor.ro

AU COLABORAT LA REALIZAREA ACESTUI NUMĂR:

- Dănescu Ana Gabriela
- Popescu Mariana Venera

www.asociatia-macedonenilor.ro
Facebook: Asociația Macedonenilor din
Romania